Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoję $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuviszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsiraszant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prikisti. Prisiusdami pinigus adresuokite taip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and [illegible] guages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 46 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 14 Lapkriczio (November) 1902 m. Metas X

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL., POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pasekmės paskutinių anglekasių sztraikų dar ne pasibaigė. Rods iszėmus Markle ir Coxe kompanijų, kitose kastynėse dirba, bet santaikos sudas dar ne iszdavė nusprendimo ir nežinia vis, ką pelnys darbininkai per sztraikus ir ar jiems isz pelno sugrįž kada nors nuotrotos, kokias per sztraikus turėjo. Juk po metų kastynių savininkai gal užsimanyti mažinti darbininkų algas ir tuom priversti juos vėl sztraikuoti, jeigu ant suvaldymo anglių kastynių savininkų kongresas ne iszduos atsakanczių tiesų. Kastynių savininkai pakėlė anglių prekes ir tuom skaudžiausiai užgauna ne prisidėjusius prie iszdirbimo apverktinų ekonomiszkų sanlygų Amerikoj didžturczius, kurie ne pajus, mokėdami po 50 centų virszaus už anglis, bet užgauna varguolius, kuriems reikia tokuotiesi su kiekvienu centu. Argi randas nieko ne padarys ant naudos tų varguolių? Tą pamatysime, kada kongrese ir senate pradės darbuotis tautos reprezentantai.

4 d. lapkriczio didesnėj dalyj sztetų atsibuvo rinkimai kongreso pasiuntinių ir kitokių augsztesnių urėdninkų. Nors skaitlius republikoniszkų kongreso pasiuntinių truputį sumažėjo, bet visgi dar republikonų yra ant ketvirtos dalies daugiau negu demokratų. Sziuom kartu per rinkimus pasirodė, kad tautai pradeda nusibosti valdymas partijų, todėl žmonės sziuom kartu ne balsavo už pilną tos ar kitos partijos tikietą, bet rinko asabiszkai rinkėjams patinkanczias ypatas, jeigu jas pažinojo, už nepažįstamus kandidatus visai ne balsavo, nors jie buvo partijų pastatyti. Apskaitymai balsų pilnai yra iki sziol surinkti vien republikoniszkos ir demokratiszkos partijų, apie skaitlių balsų už kitų partijų kandidatus žinių dar nėra. Be abejonės skaitlius balsų už socialistų kandidatus pasididino, bet visgi sziuom kartu darjiems ne pasisekė į kongresą iszrinkti nė vienodarbininkų reprezentanto. Matyt paskutiniai sztraikai ir atsitikimai per jų besitraukimo laiką dar ne atidarė darbininkams akių ir visgi didelė jų daugybė po senovei balsavo už kandidatus kapitalistiszkų partijų ir padėjo kapitalistų tarnams iszeiti pergalėtojams. Ar ankszcziau, ar vėliau vienog susipras darbininkai ir davinės balsus vien už savo užtarėjus, o ne už kapitalistų tarnus. Geistina, kad toks susipratimas darbininkų ateitų kuo greicziausiai, kadangi be tokio supratimo jie vis bus isznaudojami be mielaszirdystės pralobėlių ir jiems tarnaujanczių augsztesnių ir žemesnių urėdninkų.

Garsus kastynių savininkų tarnas, Pennsylvanijos gubernatorius Stone, ne pasiliks ilgiau ant urėdo, sziuom kartu jo ne statė nė jo locna partija; likosi iszrinktas jo vietoj kitas, bet teiposgi republikonas. New Yorke ant gubernatoriaus iszrinko tą patį Odelį, kuris laike sztraikų pasirodė prilankesniu darbininkams negu Stone. Dabar Amerikos tauta savo viltis remia ant prezidendo Roosevelto, visi tiki, kad jis suvaldys per daug iszsivieszpatavusius ir isznaudojanczius visą tautą, visą krasztą kapitalistų ryszius arba trustus. Prezidentas pats vienog to padaryti ne gali, jeigu jo mieriams ne pritars tautos reikalų ir tiesų dabotojai taigi sanariai kongreso, senato ir szteto tiesdariai. Tuos gi tauta po senovei iszrinko isz tarpo kapitalistų tarnų; tokių yra visur daugiau negu kitokių. Su tokiais tiesdariais prezidentas ne įstengs nieko trustams padaryti, kadangi tiesdariai stabdys ir gerus norus prezidento Roosevelto, nors jis tokius turėtų. Roosevelt, ar nori, ar ne nori, turi klausyti partijų vadovų, per kurių malonę pateko ant prezidento urėdo. Tauta, reikalaudama nuo p. Roosevelto suvaldymo trustų ir rinkdama trustų apginėjus į tiesdarių eiles, reikalauja negalimo, kadangi pats prezidentas, ne turėdamas reikalingų tiesų, ne gali trustų suvaldyti, nors ir kaszin kaip norėtų: matyt tauta pati to ne supranta.

Ant Filipinų salų, po įtekme amerikoniszkos valdžios, iszsidirbo tikėjimiszki nesutikimai. Cziabuviai stengiasi iszsiliuosuoti isz po valdžios svetimtautiszkos dvasiszkos valdžios. Kadangi ji mažai cziabuviams pripažįsta liuosybės, stengiasi įgauti tokią valdžią, kaip ir Suvienytose Valstijose, kur valdžios nesikisza į bažnytinius reikalus, nors kartais įsikiszimas galėtų praszalinti daug papiktinimo, terp filipinieczių iszsidirba prilankumas tautiszkoms bažnyczioms, ne prigulmingoms nuo svetimtautiszkos bažnytinės valdžios. Juo toliau, juo asztresnę formą priima kova terp dvasiszkijos į parapijonų. Radosi, kad ant Filipinų salų Amerikos valdžios bus priverstos įsikiszti į bažnytinius prietikius, kadangi kitaip užgims ten kraujo praliejimai.

Sultanas Bocolod praneszė Amerikos kariszkų pajiegų virszininkui, kad jis ne geidžia karės ir nėra prieszininku amerikonų, nori su jais susiprasti, tik nežinia, ant kokių pamatų.

Ant salos Luzon, provincijose Cavite, Rizal ir Bulacan atsirado vėl daug pasikėlėlių. Yra czia gana dideli pulkai pasikėlėlių, po 200 — 300 vyrų. Isz cziabuvių paskirti konstabeliai ne įstengia pasikėlimo suvaldyti, o amerikoniszkos kariszkos valdžios, kada sala Luzon likosi apgarsinta kaipo suvaldyta, nesikiszo. Dabar, kada pasirodo, jog pajiegų civiliszkų valdžių ne užtenka, Amerikos gubernatorius ketina minėtas tris provincijas pagarsinti vėl už ėsanczias ant kariszko padėjimo.

Azija.

Korėjoj maskoliszka įtekmė prie to kraszto valdono vėl persvėrė įtekmę Japonijos; ant pasiskundimo maskoliszko pasiuntinio, Korėjos valdonas praszalino nuo vietų ne prilankius maskoliams ministerius, o į jų vietą paėmė tokius, kokius maskoliszkas pasiuntinys nurodė. Terp tautos vienog japoniecziai turi didesnę už maskolius įtekmę, kadangi isz tikro japoniecziai daugiau gero suteikia tautai negu maskoliai: geriausios mokyklos yra czia japonieczių užlaikomos, telegrafai kraszte yra japonieczių nukloti; didžiausios prekystos, geriausiai apdirbtos tarmos, dirbtuvės Korėjoj yra japonieczių. Japoniecziai stengiasi Korėjoj iszplatinti savo įtekmę kulturiszkais darbais ir aukomis, maskoliai gi vien su pagelba kumszczios, gazdinimais. Jeigu gazdinimai ant paties valdono ir turi įtekmę, tai jais tautos meilės ir užsitikėjimo apturėti ne galima. Japoniecziai ne gazdina, į vidurinius tautiszko gyvenimo reikalus nesikisza, bet užtai rengia visiems naudingas įtaisas; japoniecziai todėl jeigu ir ne randa prilankumo valdono ir jo rando, bet užtai įgauna vis didesnį ir didesnį pritarimą visos Korėjos tautos. Reikalui atėjus, isz tautos prilankumo visgi daugiau galima turėti naudos negu isz prilankumo valdono; ir valdonai ne gali eiti priesz norus tautos, bet turi laikytiesi prie tų norų.

Londono laikraszcziai toliau garsina žinias apie paslaį tą sutarimą padarytą terp Maskolijos ir Chinų. Pagal tą sutarimą: Chinai atiduoda Maskolijai Tibetą, su ta pasarga, kad Maskolija Tibeto gyventojų ne persekiotų dėl jų kilmės ir tikėjimo, kad jų ne verstų į savo tikėjimą, kad ne naikintų kliosztorių ir žinyczių. Užtai Maskolija pasižada apginti Chinus nuo svetimų įnedraugų; padėti Chinų randui suvaldyti pasikėlimus priesz jį pacziuose Chinuose, užtarti už Chinus priesz kitas vieszpatystes. Jeigu tą Maskolija norės iszpildyti, progos ne truks, kadangi jau nuo kelių metų Chinuose maisztai nesiliauja. Antai ir dabar, neskaitant atgijusių isz naujo bokserų, pasikėlėlių pietinėse provincijose, maiszatis kyla net provincijoj Czili, kurioj yra ir viso kraszto stostapilė, miestas Pekinas. Czia maiszatį sukėlė didesni mokescziai ant gyventojų uždėti, ant surinkimo pinigų ant iszmokėjimo svetimoms vieszpatystėms atlyginimo dalies, kurią neužilgio reikia iszmokėti. Ant suvaldymo tų visokių pasikėlimų ir tai visokiuose Chinų krasztuose, galėtų ir maskoliszkų pajiegų neužtekti, ypacz kad Maskolija ne gali į Aziją siųsti per daug kareivių, kadangi ne gali silpninti savo pajiegų Europoj. Jeigu ji padės Chinams, tai vien tuose krasztuose, kuriuos pati norės sau paimti; kitur vargiai ji padės Chinams.

Anglija.

Į Angliją atkeliavo į sveczius Vokietijos ciecorius; lankosi Anglijoj ir Portugalijos valdonas. Rods laikraszcziai abiejų krasztų sako, buk atsilankymas Anglijoj Vokietijos valdono ne turi nė jokios politiszkos prasmės, jis atkako į sveczius pas Anglijos karalių kaipo pas savo dedę be jokių politiszkų mierių. Tam vienog ne labai kas nori tikėti, kadangi karaliai ir ciecoriai ne važinėja be reikalo į kitus krasztus; jie namieje turi pakaktinai darbo, kad galėtų važinėti pasiszveczinoti į kitus krasztus; jeigu jie važinėja kur, tai paprastai su kokiu nors politiszku mieriu, nors ir ne visada mieriai duodasi iszpildyti.

Terp Anglijos ir Vokietijos buvo ir yra daug nesutikimų, o daugelis angliszkų laikraszczių tiesiog kalbina Anglijos randą dabar pradėti karę su Vokietija, kol jos laivynė silpna; kada gi Vokietija susidrutįs ir ant jurių, sunkiau bus ją pergalėti. Karėje Vokietija Anglijai ne daug blogo gali padaryti, kadangi ant perkėlimo žemės kareivių į Angliją reiktų isznaikinti angliszką laivynę, o to Vokietija padaryti ne gal, kadangi jos laivynė yra keturissyk silpnesnė už angliszką. Teisybė, angliszkoj laivynėj yra daug senų ne tikusių, su senoms kanuolėms laivų, bet ir naujų yra daug daugiau negu vokiszkoj laivynėj. Anglija Vokietijai dabar daugiau gali blėdies padaryti, kadangi vokiszkas kolionijas gali lengvai paveržti; Vakietija gi ne gali Angliją įkasti, kadangi su savo žemės kareiviais ne gali į Angliją prisigriebti. Taigi Vokietijos ciecorius atkako į Angliją su mieriu, jeigu galima, nesutikimus praszalinti, arba bent ant toliaus kaip nors nustumti. Apart to, laikraszcziai pranesza, jog terp Anglijos ir Vokietijos ir Portugalijos likosi padarytas sutarimas, pagal kurį Anglija paima Portugalijos kolionijas Delagoa ir Lorenzo Marquez, kitas gi paveda Vokietijai. Ta sutartis ir susitaikymas terp Vokietijos ir Anglijos reikaluose Portugalijos valdybų ir padarė Vokietijos Vilhelmą teip ne prilankiu burams laike jų karės su Anglija, nors veik visi Vokietijos gyventojai laikė burų pusę. Terp Anglijos ir Vokietijos valdonų visada buvo didelė simpatija; bet politiszki nesutikimai ir karės ne nuo valdonų norų paeina, sziądien tas paeina nuo tautos norų, be jos pritarimo net despotiszkoj Maskolijoj caras ne iszdrys karę pradėti; tą valdonai galėjo daryti tik szimtas metų atgal, bet ne dabar.

Pietinė Amerika.

Visi tikėjo, kad pasidavimas jenerolo Uribe – Uribe padarys galą teip ilgai besitraukiancziai revoliucijai republikoj Columbijoj, kadangi revoliucijonierių jenerolas žadėjo prikalbėti ir kitus palaikanczius revoliuciją jenerolus pasiduoti randui. Isz pradžių isz tikro viskas ėjo gerai, bet dabar pasirodo, kad tuli revoliucijonierių vadovai ne nori pasiduoti, bet veda karę toliau. Jie apskundžia Columbijos randą, buk jįs sulaužė pats duotus pasiduodantiems pažadėjimus, todėl revoliucijonieriams ne lieka nieko daugiau kaip vesti karę, kol tas bus galimu, iki paskutiniam kareiviui; revoliucijonieriai garsina, buk randas suszaudė ir pasidavusį jam jenerolą Uribe – Uribe, nors pasiduodant jam, žadėjo atleidimą visų nusidėjimų ne tik pacziam jenerolui, bet ir visiems jo kareiviams. Jeigu teip isztikro randas laužo savo žodį, tai revoliucijonieriams nieko daugiau nelieka, kaip kovoti toliau. Apie suszaudymą vienog svarbiausio revoliucijonierių vadovo isz kitur nė jokių žinių nėra, apie tai nieko ne garsina nė Columbijos randas, nė svetimų krasztų konsuliai ir pasiuntiniai.

Randas Venezuelės teiposgi garsina, buk prezidentui Castro pasisekė galutinai paimti virszų ant revoliucijonierių. Jeigu isztikro Castro revoliucijos ir ne suvaldė, tai visgi jam, rodosi, pasisekė revoliucijonierius iszstumti isz viso ploto terp Valencijos ir Caracas, kadangi jis, kaipo pergalėtojas, sugrįžo į savo sostapilę. Nežinia kodėl revoliucijonieriai pasitraukė, turėdami didesnes negu Castro pajiegas. Castro tvirtina, jog revoliucijonieriai turėjo iszsiskirstyti todėl, kad ne teko amunicijos ir buk dėlto užgimė nesutikimai terp paczių revoliucijonierių vadovų. Ar isztikro Castro pergalėjo revoliuciją, tą neužilgio pamatysime. Iki sziol matyt buvo, kad abidvi pusės leidžia į svietą melagingas žinias; pamatysime todėl neužilgio, ar dabar Castro prisilaiko teisybės.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Užveizdos kelių biurai Kauno apskriczio likosi perkelti isz Kauno į Vilnių. Ant pervežimo visko ministerija paskyrė 6000 rublių.

Vilniaus Blaivystės Komitetas rengia neva pamokinanczius skaitymus pigiose, jo užlaikomose valginycziose; isztikro vienog tie skaitymai yra ne tiek pamokinanti, kiek iszgirianti ir keliantį padanges maskoliszką raugą. Dabar skaito neva prelekcijas apie gynimą Sevastopoliaus nuo prancuzų ir anglijonų.

Vilniuje terp vaikų siauczia smarkiai tymai, nuo kurių daug vaikų mirszta.

Ant susirinkimo žemdarbystės draugystės, jos sanarys, pieninkystės inspektorius Dmitriukow padavė savo raportą apie pieninininkystės dalį ant buvusios Vilniuje parodos. Pagal Dmitriukovo isztirimus, atgabenti ant parodos isz dirbimai isz pieno buvo menkos vertės, neiszlaikanti kritikos, iszėmus iszdirbimų pieninininkystės draugystės "Birutės" isz Kauno gubernijos. Atgabentas tos draugystės ant parodos sviestas buvo geras, vien Danijos iszdirbamas sviestas yra geresnis už sviestą Birutės Draugės. Kitų atgabenti ant parodos iszdirbimai isz pieno buvo teip menkos vertės, kad apie juos ne verta nė kalbėti.

Vilniaus Inteligentų Klioube sanarys Liuoso universiteto, p. Kasperovicz, laiko lekcijas apie naujausių laikų darlę ir poeziją.

1 d. lapkriczo, ties Vilniumi ir apskritai visoj Lietuvoj buvo nepilnas saulės užtemimas. Kaune užtemimas prasidėjo 7 val. 36 min. ryto, o pasibaigė 9 val. 27 min.

Vilniuje siauczia pilvinės szilinės ir tymai: per sanvaitę, nuo 14—22 spalių, szilinėms apsirgo 15, o tymais 30 žmonių. Szilinės siauczia smarkiai ir Aszmėnų pav.

Kaip pernai, teip ir szįmet, ant žiemos mokintojų Vilniaus vidutinių mokyklų bus parengti vakarniai kursai visokių mokslų. Tie yra kur kas naudingesni žmonėms už rengiamus Blaivystės komiteto; czia bent kursų lankytojai gali iszsirinkti tokius, koki jiems patinka, ant nenaudingų gali ne vaikszczioti.

Isz Vilniaus gub.

Per sanvaitę nuo 3—10 d. spalių Vilniaus gub. buvo apsirgimų visokioms limpanczioms ligoms: Vilniuje: pilvinėms szilinėms apsirgo 6, tymais 32, krupu 2, difteritu 3, kraujinėms 7.

Pavieczuose apsirgimų buvo: tymais, Vilniaus pav., kaime Mažuose Solecznikuose apsirgo 4, Stefanove 4, Varenoj 8. Kokliuszu: Aszmėnų pav., kaime Zaberež apsirgo 26, numirė 1; kaime Krupliuose apsirgo 18, Baksztoj 26, numirė 2; kaime Pacevicziuose apsirgo 20, numirė 1, Daunaruose apsirgo 35, numirė 1, Devorcziuose apsirgo 16, Grabove 22, Hotosnėj 20, Jagodnėj 20. Raupėms: ant Peterburgo Varszavinio geležinkelio, sargo budėjėj ant 748 viorsto, apsirgo 5; Lydos pav., kaime Jurizdikoj 10, numirė 1, Repnikuose apsirgo 7, numirė 1.

Pirmoje pusėje rugsėjo Vilniaus gub. buvo 18 gaisrų. Gaisrai tie užgimė: nuo negerai įtaisytų kaminių 1, nuo perkuno įtrenkimo 4, nuo padegimo 3 ir nuo nežinomų priežasczių 10. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo blėdies ant 28000 rub.

Netikėtų mirczių buvo 15. Užmuszystos 3. Patžudystės 3. Vaikas motinos užsmaugtas 1. Negyvėlių rado 1.

Vagystų paplidyta 30. Daigtų pavogė už 2355 rubl.; gatavų pinigų 1906 rubl. Arklių pavogė: Vilniaus pav. 2, Szvenčionų 5, Vileikos 2, Trakų 9, Aszmėnų 2, Lydos 12: isz viso 32 arklius.

Žemdarbystės ministerija garsina, kad uždėrėjimas Vilniaus gubernijoj buvo szįmet vidutinis, bet tuluose pavieczuose jis prastesnis už vidutinį. Antai Trakų pav., ypacz aplinkinėse Augsztadvario, javai užaugo pusėtinai, bet dėl lytų laike piutės ne visur spėjo surinkti; vasarojus daugelyj vietų suvežė visai ne nunokusius: pievė žalias sviežas ir žirnius. Iszdžiovinti, dėl lytų, ne buvo galima. Kaip kur nupiauti javai dar ant lauko pradėjo puti ir ne galima buvo sausų suvežti. Žirnius reikėjo vežti neunokusius. Bulvės visai niekai: žemumose supuvo, o augsztesnėse vietose surinko vos ant sėklos. Nereikia užmirszti, kad bulvės daugelyj vietų yra vienai, tiniu maistu kaimieczių, kadangi kitokių javų ukininkai ir geruose metuose surenka ne daug.

Isz Molodecznos, Vilniaus gub.

Į szitą miestelį suvažiavo daug maskolių isz Maskolijos. Mat czia dirbdina naują geležinkelio linijį, tai kelio dirbėjai ant darbų sutraukė maskolius darbininkus, nors ir vietinių daug yra be darbo. Pasidauginus žmonių skaitliui, pabrango valgio produktai, ypacz gi malkos ir medžiai giriose, kadangi mat daug medžių reikalauja ant naujo geležinkelio.

Visos szitos aplink miestelį pievos vandens užlietos; daug pievų dėl vandens szįmet nejstengė nuszienauti.

Ypatiszkas praszymas.

Koksai dvarponis Kuznica, isz Grodno gubernijos, atsiszaukė į New Yorko sveikatos komisorių Lederle su praszymu parupinti jam amerikonę už paczią. Tokia amerikonė turi but jauna ir žinoma graži ir turi turėti 50000 dol. arba daugiau. Sveikatos užveizdos inspektorius davė Grodno gubernijos dvarponio gromatą skaityti visoms jo biure dirbanczioms merginoms, bet terp tų ne atsirado nė vienos, kuri butų panorėjusi keliauti į Grodno guberniją arcziau susipažinti su ponu Kuznica: nelko todėl ponui komisoriui daugiau nieko, kaip pagarsinti laikraszczuose gromatą. Gal atsiras kokia kvaila amerikonė, kuri panorės už Lietuvos dvarponio bajoro tokiu keliu jieszkanczio paczios tekėti. Juk priežodis sako, jog kvailų ne reikia sėti, jie pats atsiranda. Czia reikia pridurti, kad terp turtingesnių dvarponių Grodno gubernijoj dvarponio Kuznicos, dagi paeinanczio isz Latvijos, nėra.

Pastoriai pratina prie denuncijacijų.

Kaip paduoda lenkiszkas laikrasztis "Robotnik", Rygoj yra pastorius Kelbrandt, kuris ypacz konfirmantes merginas klausinėja ir mokina, kad jeigu iszgirstų ką prieszais carą kalbantį, tai kad pravardžių tokių caro prieszų ne slėptų, bet kad apie jas jam, pastoriui, pranesztų, o jis žinos ką padaryti. Turbut pranesz maskoliszkai policijai. Tokiu netikusių mokintojų ne reikia jieszkoti vien terp liuteroniszkų pastorių Maskolijoj, yra pratinanti prie denuncijacijų ir jų mokinanti ir katalikiszki kunigai net czia Amerikoj, kur denuncijacijos ne gali iszduoti tokių vaisių kaip Maskolijoj. O jau ką garsus zokoninkas, tai tas geriau tiko ant maskoliszko žandaro negu ant doros ir Christaus mokslo platintojaus. Apsileukė mat su paszaukimu ir iszsirinko ne tą prie ko geriausiai tinka. Kitur denuncijantai yra didžiausioj paniekoj, o pas mus kunigai denuncijantai godonės reikalauja.

Isznaudojimas lietuviszkų merginų.

Lenkiszkas darbininkiszkas laikrasztis "Robotnik" pranesza, jog moteriszkame trapisczių kliosztoriuje mieste Leval, Prancuzijoj, gavo proto sumaiszymą į kliosztorių suviliota lietuvaitė Aniele Norbutis, paeinanti isz kaimo Južintų, Zarasų pav. Mat Prancuzijos moteriszki kliosztoriai turi visokias dirbtuves, o kad isz jų turėtų kuo didžiausią pelną, renka isz visų krasztų kuo pigiausia: darbininkes, vilioja jas visokiais ne butais pažadėjimais, o jau sykį suviliotas, verczia dirbti be jokio pasigailėjimo virszpajiegų, laiko už verges, draudžia kalbėti su paszaliniais. Už darbą ne gauna nė jokio užmokesnio, todėl ne gali pasitraukti isz tokios peklos. Ne žingeidu, jeigu tokiose sanlygose ne viena suviliota mergina, ne matydama galės iszsiliuosuoti isz biaurios verguvės, nustoja proto. Kaip "Robotnik" sako, tame kliosztoriuje, minyszkų verguvėj, yra dar 50 lenkiszkų ir lietuviszkų merginų.

Susidaužė trukis.

Greitasis geležinkelio trukis, iszbėgęs isz Vilniaus į Peterburgą, užbėgęs ant iszsukinėtų kokių piktadarių sžėnių, netoli Dinaburgo iszszoko isz rėlių ir isz dalies susidaužė. Prie to keli trukio tarnai ir pasažieriai likosi užmuszti, o keliolikas yra sunkiau ir lengviau sužeistų. Nė jokio atsukinėjusių sžėnis piktadarių pėdsakio iki sziol ne susekė. Aiszku, kad jie tą padarė ant kerszto kam nors.

Isz Dinaburgo, Vitebsko gub.

Į kaimą Livenhofą, Dinaburgo pav., pas ukininką Lockoją atkako kamarninkas suraszyti jo turtus ant prisakymo sudo, už bausmę ant jo sudo uždėtą už vogimą medžių giriose barono Korfo, bet Lockai kamarninko ne leido suraszo padaryti. Tas turėjo pasitraukti. Į porą valandų jis vienog sugrįžo su girių sargais ir su ukininkais ir pradėjo savo darbą. Lockai vienog pagriebė szakę, stengėsi valdžių tarnus iszvaikyti. Kol jį suvaldė, jis su szake sunkiai sužeidė du girių tarnu.

Isz Grodno (Garteno.)

19 d. spalių Grodno aplinkinėse siautė audra su žaibais ir perkunais, o paskui ant dangaus pasirodė Laumės juosta ir tai dvigubos, teip aiszki, kaip aiszki retai pasitaiko net vasaros laike. Laumės juosta ir perkunija teip vėlai ne priguli prie paprastų atsitikimų.

Isz Rygos.

25 d. spalių Rygoj siautė didelis gaisras. Sudegė czia Fajeno pardavinyczios. Jose sudegė visokių maskoliszkų tavorų už 100-000 rublių.

Isz Prusų Lietuvos.

Insruczio laikrasztis "Ostdeutsche Volkszeitung" patalpino straipsnį apie biaurų kankinimą kareivių Gumbinėj. Lietuvis kanonierius 1 lietuviszko artilerijos regimento, Baltruszis, nuo treczių lubų kazarmių, ant unteroficiero prisakymo likosi per langą iszmestas ant kiemo ir teip sunkiai apsikulė, kad nuo to numirė. Pati velionio skundėsi komendantui, bet nė jokio atsakymo ne gavo. Dabar augsztesnės valdžios prisakė isztirti tą atsitikimą ir jeigu teisybė, kaltus nubausti. Savo laike apie tą atsitikimą vietinės kareiviszkos valdžios praneszė į Berlyną, bet kitaip viską perstatė: pagal jų raportą: Baltruszis, girtas budamas, iszszoko per langą ant kiemo ir teip spikulė, kad nuo to pasimirė. Katros pusės teisybė: ar Insruczio laikraszczio, ar kareiviszkų valdžių raporto, nežinia.

Miestas Tilžė apvaikszczjojo savo 350 metines sukaktuves nuo užsidėjimo. Miesto roda paskyrė isz savo iždo reikalingus pinigus ant parengimo gerų pietų beturcziams. Tilžės tvirtynė pr esz lietuvius uždėta rods seniau, nes 1238 metuose, bet ji pakelta į miestą tik 1552m.

Lazdinuose mėsininko pagelbininkas Roemer likosi musztynėse užmuszias. Užmuszė jį koksai Baltruszaitis, kurį suaresztavo.

Ledemeituose iszdegė ukė Kurszaiczio. Viena iz Kurszaiczio dukterų sunkiai prie to apdegė.

Atsiszaukimas

Kankintinių reikaluose.

Broliai Lietuviai!

Pagal sziumetinį nusprendimą maskolių valdžių, daugybė lietuvių tapo sunkiai nubaustų: vieni uždaryti kalėjimuose, kiti iszvaryti į Maskoliją, atsėdėję savo laiką kalėjime. Sunkus likimas tų žmonių, skaudi ateitis juos laukia. Pastatytas nežmoniszkose sanlygose, negalėdamas užsidirbti kasnio duonos, žmogus susinaikina ir ant kuno ir ant dvasios. Broliszka pagelba butinai reikalinga ir tai kuo greicziausiai. Ypatingai reikia apverst atidą ant tų, kurie uždaryti kalėjime. Jie ne gali pasiskųsti, pasipasakot kam nors savo vargą, negali praszyt pagelbos, o kada nieks neatsiszaukia, pradeda mislyt, jog visi apleido, užmirszo, ne guodoja darbo, padėto ant labo tėvynės. Tokiose sanlygose susigraužia žmonės, kas prie kitų ruszczių aplinkybių parbaigia žmogaus sveikatą. Turiu pasakyt, kad maistas Lietuvos kalėjimuose nieko ne vertas ir žmogus tuom maistu ne gali palaikyt nė sveikatos, nė gyvasties.

Antroje eilėj stovi tie kankintiniai, kurie atsėdėję metus arba dvejus kalėjime, iszsiųsti į Viatkos gubernią arba į Siberiją. Toks priverstas yra gyvent tarpe neprijaucziancių jiems žmonių, o liuosybę turi ant tiek mažą, jog ne gali nė ant žingsnio atsitraukti isz paskirtos jam vietos ir ne gali dirbt jokį darbą, kur galėtų susitikt su žmonėms. Persekiojamas ant kiekvieno žingsnio policijos žmogus priverstas buna dalyt savo gyvenimą su tokiais pat sunaikintais, ligustais žmonėmis, kaip jis pats. Pasekmės to gyvenimo yra baisios. Treczią vietą užima tie, kurie gali pasirinkti sau vietą Maskolijoj, tik žinoma, atiduoti po priežiura policijos ir turi labai susiaurintas tiesas. Jų padėjimas geresnis tuom, kad turėdami tiesą pasirinkt sau vietą, greicziaus gali susijieszkoti sziokį tokį uždarbį; bet i z pradžių kiekvienas turi paneszti daug vargo.

Reikia prie to viso pridėt, kad daugumas nubaustų turi paczias, vaikus, senus tėvus, likusius be kasnio duonos, tada bus lengva suprast visą sunkumą padėjimo.

Lietuvi! Jei tau rupi nors kiek gyvastis tų kankintinių, jai tavo szirdis jausli ant sopulių tavo brolių, skubinkis bent su mažutėle pagelba, kurią tu jiems gali suteikti. Kiekvienas tavo duotas graszis iszgelbės gal gyvastį žmogaus, sustiprįs jį ant dvasios, kadangi jis jausis neapleistu varge, girdės taksėjimą broliszkos szirdies ir neužmirsz savo ryszio su tėvyne.

P. Matulaitis.

Redakcijos atsakymai.

POTTSVILIECZIO DRAUGUI. Su iszrodymo klaidos reikia kreiptiesi į tą patį laikrasztį, kuris neteisingai ką apraszė. Pataisymas klaidos kitame laikrasztyj ne gali iszduoti tokių vaisių, kaip jeigu tas patelpa tame jau laikrasztyj, kuris klaidingai ką apraszė, kadangi kitas laikrasztis ne tuos paczius juk turi skaitytojus. Tamistos pataisyme nieko tokio nėra, dėlko "Saulė" galėtų ne norėt patalpinti atitaisymo klaidingo apraszymo. Reikia ten todėl pataisymą ir siųsti.

Isz Amerikos.

Alaskos aukso produkcija.

WASHINGTON, D.C. Direktorius pinigų muszinyczios, po kurio kontrole yra aukso produkcija Suvienytose Valstijose Sziaurinės Amerikos, pagarsino žinias apie daugumą iszkasto aukso Alaskoj per 10 mėnesių szių metų. Pagal tas žinias, per tą laiką isz Alaskos atgabeno į San Francisco ir į Seattle aukso iszkasto Alaskoj už 18880075, arba ant 4 milijonų doliarių daugiau negu pernai per visus metus: pernai ten iszkasė aukso už $14675675. Szimet vienog jo iszkasė daugiausiai prigulincziame Kanadai Klondike apskrityj, nes už $13861095; prigulinczisme gi Suvienytoms Valstijoms Nome apskrityj iszkasė jo tik už $5008980; taigi aiszku, kad kanadiszkoj pusėj aukso yra daugiau, negu prigulinczioj Suvienytoms Valstijoms.

Užmanymas isznaudojimo gamtos pajiegu.

BOSTON, MASS. Tuli czianykszcziai kapitalistai iszsiuntė isz czia inžinierius į Seattle ir Tacomą, sztete Washington, iszturti naują projektą isznaudojimo vandenų tekanczių isz Payallup gletczero, esanczio Tacoma kalnuose. Nori mat nukasti prie to gletczero 14 mylių ilgą kanalą, kad į jį tekėtų vandens nuo tirpstanczių ledų. Vanduo tas bėgtų ant parengtų kanale turbinų, kurios varys dideles dinamo elektriszkas maszinas, dirbs elektriką varymui maszinų. Kaip sako, pajiegos Payallup gletczero užteks ant padirbimo elektrikos žiburiams miestuose Seattle ir Tacomoj ir varymui maszinų tų miestų dirbtuvėse.

Vaikai užmusze tevą.

COLUMBUS, NEBR. Netoli nuo Humphreys gyvenantis farmerys, Gerhard Borchers, likosi 14 metų sunaus nuszautas; sunus tąm mieriui tyczia nusipirko karabiną. Užmuszto tėvo kuną, su pagelba dviejų brolių, vieno 10, kito 8 metų, nuvilko ant szlaudų kruvos ir sziaudus uždegė. Vaikai tėvo užmuszėjai likosi valdžių suimti. Sudas vienog ne galės jų skaudžiai bausti, kadangi nemecziams už nusidėjimus yra kitokios bausmės negu suaugusiems. Vaikai ne visada gali suprasti, ką daro.

Trys žmones nuszauti.

ORANGE, TEX. 6 d. spalinio susitiko czia du nuo seniai nesutinkanti vyriszkai, koksai Harris ir Chenault. Haris szovė isz karabino ir užmuszė Chenaultą ir tą padaręs, stengėsi pabėgti, bet jį suėmė miesto marszalas Jordan ir stengėsi į kalėjimą nuvesti. Bevedant, Hariso draugai užmuszė marszalą ir iszliuosavo suareszituotą. Laike tų szaudynių dar vienas vyriszkis, koksai Jones, likosi nuszautas, bet kas jį nuszovė, nežinia.

Matyt nusižude.

OMAHA, NEBR. Bažnyczioj czianykszczių vokieczių baptistų rado ant grindų gulinczius, apsikabinusius: pastorių Rabe ir baptistų misijonierę ir pastoriaus pagelbininkę, merginą Augustą Busch. Kambarys, kur juos rado ne gyvus, buvo pilnas gazo. Matyt gazas buvo tyczia prileistas. Pastorius buvo jau senyvas, turėjo 54 m., o mergina 31 m.; pastorius turi paczią ir suaugusį sunų, kuris yra teiposgi pastoriu.

Nuomarininkai Amerikoj.

Pagal apskaitymą Dro Fredericko Petersono, ant visko ploto Suvienytų Valstijų isz viso yra 140-000 nuomarininkų. Pirmiaus nuomarių mirsztanczių ne priimdavo nė į mokyklas, nė į ligonbuczius, kadangi jų ligą laikė už neiszgydomą, dabar vienog 19 sztetų yra specialiszkos įtaisos paskirtos gydymui ir lavinimui nuomariu mirsztanczių.

Rado nežinoma upe ir kelis ežerus.

Tirinėtojas Kanados, Wilson, prie James Bay užtiko iki sziol ne paženklintą nė ant jokio žemlapio didelę, turinczią 300 mylių upę, kuri priesz įpuolimą į jures pasidalina į dvi dali ir ipuola į Hudsono jurių kojų. Wilson tose aplinkinėse užtiko ir kelis iki sziol niekam nežinomus didelius ežerus.

Nelaime rinkimu dienoj.

NEW YORK. Madison Square Gardene rinkimų dienoj atsitiko didelė nelaimė. Ekspliodavo mat parengtos czia keturios skrynios feierverkų, kuriuos norėjo leisti po rinkimų. Ekspliozijos 18 ypatų likosi užmusztų, o 70 sužeistų, terp kurių yra ir pavojingai, gal mirtinai sužeisti.

Iszpuole isz orlaivio ir užsimusze.

ANNA, ILL. Isz paleisto czia orlaivio, prie kurio tik prie sztangos prisikabino 19 metų Dora Morrison, negalėdama prisigriebti ant sztangos, teip apsilpo, kad iszkilus orlaiviui apie 2000 pėdų, paleido sztangą, už kurios laikėsi ir nuo tos baisios augsztumos nupuolė ant žemės ir užsimuszė ant vietos.

Neprieme Carnegies dovanos.

ALBANY, N. Y. Garsus Carnegie pasiulė miestui $165000 ant uždėjimo knįgyno. Paskutinių rinkimų dienoj buvo czia teiposgi balsavimai apie priėmimą ar atmetimą Carnegies dovanos. Gyventojai dideliu balsų daugumu Carnegies dovaną atmetė.

Užmusze indijonai.

TUCSON, ARIZ. Ant keliaujančio isz kastynių į San Marrial superintendento Lt Maza kastynių Sullivano, užpuolė pulkas ginkluotų Yurqui indijonų, užmuszė Sullivaną ir 12 su juom buvusių meksikonų. Valdžios Meksikone įstengia La Maza aplinkinėse suvaldyti indijonų.

Susimusze garlaiviai.

CAPE COD, MIS. Netoli nuo czia garlaivys "Admiral Sampson" užbėgo ant žeglinio laivo ir jį paskandino. Keturi jurininkai prie to prigėrė.

Užmusze 3 darbininkus.

WHATEOM, WASH. Betaisant darbininkams tunelį Northern Pacific geležinkelio, nugriuvo tunelio lubos ir užmuszė 3 darbininkus.

Pasiutes szuo.

BRILLION, WIS. Pereitos nedėlios vakarą atbėgo pasiutęs szuo į vieną szokių salę ir sukandžiojo net keliolika ant szokių susirinkusių jaunų vyrų ir merginų.

Tvanai.

SEATTLE, WASH. 14 d. spalių Pacifico pakrantėse siautė baisios vėtros, kurios daug nelaimių pridirbo; smarkiausios siautė Alaskos pakrantėse. Prie to pasken do daug valczių ir mažesnių laivų. Washingtono pakrantėse, kiek iki sziol žino, 7 ypatos laike tų vėtrų prigėrė; isztikro gal skaitlius prigėrusių bus daug didesnis.

Nelaimes ant geležinkeliu.

NEW YORK. Ant Lehigh Valley geležinkelio, netoli nuo czia, iszszoko isz rėlių expresinis trukis; prie to 15 ypatų likosi sunkiau ir lengviau apkultų.

JOHNSTON, OH. Netoli nuo czia susimuszė du trukiai. Prie to du geležinkelio tarnai likosi teip sunkiai sužeisti, kad jie nuo to pasimirė, vienas sužeistas rods teiposgi sunkiai, bet daktarai tikisi jį galėsę iszgydyti; pasažierių teiposgi diktai likosi apkultų, bet terp jų pavojingai apkultų nėra.

INDIANOPOLIS, IND. Netoli nuo czia susimuszė du trukiai. Prie to dvi ypatos likosi užmusztos, o treczia mirtinai apkulta.

KANSAS CITY, MO. Ant susibėgimo Fifth ir Broadway str. iszszoko isz rėlių karas ir nusirito ant ėsanczio ant kertės saliuno. Prie to dvi ypatos likosi užmusztos, o 7 gana sunkiai sužeistos.

Gaisrai.

CAMDEN, N.J. Sudegė czia dirbtuvės Nonpareil Cork Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $250000.

NASHVILLE, TENN. Siautė czia didelis gaisras, kuris isznaikino Model Flour Mill ir ne toli stovinczias javų krautuves. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 250 000 dol.

Expliozija.

NEW YORK. Vandens traukimo įtaisose ant Queens Borough atsitiko smarki expiozija, kurios du vyriszkisi: maszinistas ir peczkurys, likosi užmuszti.

Isz darbo lauko.

¶ HAZLETON, PA. 6 szeimynos anglekasių Markle & Co. kastynių, gyvenanczios kompanijos namuose, likosi isz gyvenimų iszmestos Mat minėtos kompanijos darbininkai nesutiko grįžti prie darbo, bet sztraikuoja toliau, kadangi kompanija ne laukė nusprendimo santaikos sudo, bet norintiems grįžti prie darbo darbininkams statė tokius reikslavimus, kokių jie priimti ne galėjo.

¶ WILKESBARRE, PA. Veik visose anglų kastynėse Lackawanna distrikto dirba pilną laiką. Wyoming distrikte buvo jau ne laimės, kurios atėmė gyvastį keturiems darbininkams: užmuszti likosi du amerikonai ir du svetimtaucziai, tik nežinia kokios tautystės.

¶ SCRANTON, PA. Pereito ketvergo dieną szitose aplinkinėse pradėjo dirbti 6 naujose kastynėse. Dabar szitame distrikte iszkasa tiek anglių, ką ir priesz sztraikus. Pea anglys kasztuoja dabar po 3 dol., o penki metai atgal kasztavo tik $1.50 už toną.

¶ STEUBENVILLE, OH. Maszinistai Mingo Junction dirbtuvių pakėlė sztraiką. Jie mat sutvėrė uniją ir padavė kompanijai unijos reikalavimus. Tojė, vietoj iszpildyti reikalavimus, prasalino nuo darbo unijos virszininkus.

¶ SEATTLE, WASH. Darbai eina czia gerai, uždarbiai geresni negu rytiniuose sztetuose, o pragyvenimas pigesnis negu viduriniuose ir rytiniuose sztetuose. Oras sveikas, o pertai ir žmonės sveikesni ir drutesni czia negu kitur.

¶ NEW YORK. Darbininkai Lehigh Coal & Navigation Co. reikalauja nuo kompanijos, kad priesz sztraikus dirbę darbininkai butų be jokio iszėmimo atgal priimti; kitaip czia užgims vėl sztraikai.

¶ CHICAGO, ILL. Santaikos sudas, sutaikymui tarnaujanczių ant stritkarių su kompanija, iszdavė nusprendimą ant tarnaujanczių naudos: pripažino jiems pakėlimą algų ant 10 — 20%.

Darbininkai Morgan & Wright Co. nutarė pakelti sztraiką.

¶ KNOXVILLE, TEN. Dėl stokos karų iszvėžimui anglių, darbai czianykszcziose anglių kastynėse eina labai prastai; per paskutines 6 sanvaites dirbo czia vos 6 dienas.

¶ NEW YORK. Pasibaigė sztraikas czianykszczių gipserių, dirbanczių prie triobų statymo ir darbininkai sugrįžo prie darbo. Nuo dabar gaus darbininkai po 5 dol. už dienos darbą.

¶ Meksike pasibaigė sztraikai tarnaujanczių ant geležinkelių. Prie sutaikymo patarpininkavo santaikos sudas, kuris tarnaujantiems pripažino ant 18% didesnes algas.

¶ BLOOMINGTON, ILL. Darbininkams varstotų Chicago & Alton geležinkelio pasisekė susitaikyti su kompanija. Darbininkai nuo dabar gaus po 30 c. už darbo valandą.

¶ HAZLETON, PA. Vienoje kastynėj Markle Co. prasidėjo darbai. Kastynių savininkai sutiko priimti atgal dirbusius priesz sztraiką darbininkus.

¶ WELLSVILLE, N.Y. Neužilgio prasidės darbai prie dirbimo naujos alkunės Buffalo & Susquehanna geležinkelio, nuo Sinnevahoning į Dubois.

¶ NEW YORK. Pristojo prie sztraiko czianykszcziai sidabro graverisi; prie sztraiko ketina pristoti ir visi organizuoti sidabro dirbtuvių "finisheriai."

¶ PORTLAND, ORE. Javų maiszytojai czianykszczio porto užbaigė sztraiką, kadangi nepriguliti prie unijos sutiko prie jos prisirasztyti.

¶ CLEVELAND, OH. 700 giserių pakėlė sztraiką. Jie reikalauja trumpesnio darbo laiko ir pakėlimo algų ant 10—15%.

¶ MINEAPOLIS, MINN. Pasibaigė sztraikai dirbtuvėse Pillsbury Washburne Milling Co. Darbininkai sugrįžo prie darbo.

¶ NEW YORK. 300 sidabro kalvių dirbtuvėse Whiting Mfg. Co, ant iszkovojimo 9 val. darbo dienos, pakėlė sztraiką.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Isz Seattle, Wash.

Lietuvių yra czia ne didelis burelis, bet ir terp tų mažai gero girdėti; yra czia neva lietuviszkas saliunas, bet ir czia lietuviai negali savo prigimtoj kalboj susisznekėti, net gėrymų reikia leitiszkai praszyti. Saliunininkas tas apsivedęs su lenke ir nė jokių lietuviszkų laikraszczių ne skaito.

Aplinkinėse Seattle yra daug kastynių, visose dirba gersi. Yra daug lentų piovinyczių, kuriose darbą lengva gaut visada.

Pereitą sanvaitę czia vienas lietuvis (kaip jo pravardė? Red.) persiskyrė su sziuom svietu. Kaip žmonės pasakoja, jis paliko didelius turtus; jis turėjo daug liotų, dvejus namus, dvi farmes ir daug pinigų ant palukanų paskolintų aplinkiniams farmeriams; gal dar turi kur pakavojęs, bet kur, nežinia. Žmogus buvo net per daug paczėdus, be naudos skatiko neiszleido, darbo ir gulė su tais paczais drabužiais. Buvo nevedęs, pasimirė ligonbutyj ir palaidotas miesto kasztais kaipo beturtis. Visi žino, kad velionis turėjo daug pinigų pas žmones ir bankuose, bet nė jokių davadų, jo brolis rasti ne gali. Gal dėl stokos dukumentų ir dings tie pinigai.

Czianykszczių lietuvių ne galima prie gero prikalbėti. Yra czia kelios lietuviszkos szeimynos, o trys lietuviai su lenkėms apsivedę. Laikraszczių jie ne skaito. M. W.

Isz Grand Rapids, Mich.

29 d. spalių pas p. Ruksztelį susirinko keletas draugų iszreikszti jam gerus linkėjimus, kadangi mat buvo tai jo gimimo diena. Susirinkę apkalbėjo visokius musų tautiszkus reikalus, kas padarė didelį įspudį ant susirinkusių. Ant galo p. Ruksztelis užmanė pasaukanti po kelis centus ant naudos kankintinių. Susirinkę ant to sutiko ir aukavo, po kiek kas galėjo:

V. Ruksztelis paukavo	50c.
Ad. Petraitis	25c.
R. Gaubas	25c.
S. A. Gaubas	25c.
K. Burkauskas	25c.
K. Paszluosta	25c.
P. Tamaliunas	25c.
F. Stankus	25c.
Viso labo	2.25

Pinįgus siuncziame į "Lietuvos" redakcijį. Aukavo vien sanariai Dr tės Žvaigždės Liuosybės. Mat liuosybę mylinti atsimena apie į nelaimę įpuolusius geriau negu neszanti visokius jungus ir juos mylinti.

Musų draugystėlė dar visai jauna, terp sumanesnių ir doresnių rods atranda ji pritarimą, bet ypacz terp tamsesnių ir mylinczių visokius panczius turi gana prieszų. Kadangi czia daugiau yra žmonių paskutinės veislės, tai suprantama, kad laisvės jieszkanti turi daugiau prieszų negu draugų. Musų draugystėj nėra nė jokių doriszkų nupuolėlių ir jos mierisi, kaip matyt isz įstatų, pagarsintų isztraukose "Lietuvoj." nėra teip baisus,, kad net dievobaimingi turėtų jos neužkęsti. Draugystė Žvaigždė Liuosybės turi už mierį įkvėpti ir platinti meilę tėvynės ir laisvės. Mes turime labiausiai rupintiesi apie įgavimą tėvynės meilės, kadangi Amerikoj nieks mums to ne draudžia, galime darbuotiesi, kiek norime, kiek musų pajiegos daleidžia; musų broliai po despotiszkos Maskolijos valdžia to daryti ne gali, kaip nori, kadangi ten visoki lietuviszki tautiszki darbai yra persekiojami, valdžių uždrasti, jos musų tautiszkus darbininkus gena už darbus ant visos musų tautos naudos į szaltus Siberijos tirus.

Daugelis Dr tės Žvaigždės Liuosybės prieszų szaukia, buk jį užsidėjo ardymui ramybės terp lietuvių, kadangi ji ne bažnytinė, kadangi girdi, czia yra viena bažnytinė lietuviszka draugystė. Teisybė, bažnytinė yra, bet ne buvo pirma tautiszkos, todėl tokią reikėjo uždėti, kadangi bažnytinė apie tautiszkus reikalus nesirupina, o mes tokių reikalų turimė daugiau negu bažnytinių, kadangi paskutinius ir be musų yra kam aprupinti. Jeigu mes butume sutvėrę antrą bažnytinę draugystę, juk tik tąsyk butume prieszais pirmutinės; dabar gi mes niekame jai kelio neužstojame, kadangi mus mieriai kitoki, mes paėmėme rupestį apie tuos dalykus, apie kuriuos czia esanti lietuviszka bažnytinė draugystė nesirupina.

Jeigu mes patys ir ne galime atlikti visų tautiszkų darbų, tai mes savo skatiku privalome szelpti tokius tautiszkus darbininkus, kurie atlieka tokius darbus, kurių mes patys ne galime atlikti, ypacz turime szelpti tuos, kurie bekariaudami ant pakėlimo musų tautos, pateko į maskolių kalėjimus. Jeigu toki tautiszki darbininkai bus apleisti, tai juo toliau, juo sunkiau mums bus tokius gauti, o jie musų tautai teip jau reikalingi kaip ir kunigai, apie kurių materialiszkus reikalus mes neužmirsztame, szelpiame juos net su skriauda musų tautiszkų darbininkų. Nė viena tauta ne pasikėlė be darbo ir be tautiszkų darbininkų, jeigu tokių darbininkų ne buvo, vieni kunigai tik gelbėjo tautos nuo isznykimo; jeigu apie musų tautą nieks iki sziol ne butų rupinęsi, ir ji butų jau gal su visu isznykusi; jeigu szįdien dar gyvuojame kaipo tauta, tai tik pasidėkavojant musų tautiszkiems darbininkams, kurie su pasiszventimu, ne paisydami ant pavojaus, darbavosi ant visų labo. Szelpti tokius darbininkus tai svarbiausia musų pareiga kaipo lietuvių.

V. Ruksztelis.

Isz S. Boston, Mass.

Kaip visur, teip ir So. Bostone terp musų brolių yra visoki: isz vienų pasielgimo ir gyvenimo galima vien džiaugtiesi, kiti gi savo pasielgimu žemina akyse svetimtauczių visą musų tautą, užtraukia panieką ir neužkantą ant mus visų.

Džiaugsmas ima žiurint, kaip musų jaunuomenė noriai lanko parengtą jai vakarinę mokyklą; kiti mokinasi loszti teatrus, dar kiti lavinasi dainavime. Yra tai vis gražus, geri, pagyrimo verti darbai. Ant nelaimės yra vienog ir negražiai besielgianti.

31 d. spalių tie žemintojai lietuvių vardo, teiszejai jų garbės, muzdami bolę su apsvaigusioms mokslėms, susivaidyjo ir vietoj muszti į bolę, tengėsi viens kitam pataikinti į smilkinį ir vienam isz tikro teip pataikė, kad paskui tuszczią puodynę roikšjo siuvinėti. Policija net kelis vežimus lietuvių nugabeno ant policijos stacijos, kur atsėjo po kelis doliarius iszkrapsztyti isz kiszeniaus. Jeigu czia eitų tik apie pesztukų pinigus, butų dar tiek to, bet ne laimė, kad toki negražus pasielgimai paskui puola ant visų lietuvių, už negražius darbus kelių niekszų, paskui svetimtaucziai niekina visus lietuvius.

Potam kitą partiją policija sugriebė bekszyruojant, žinoma, isz pinigų ir ne vieną kazyrninką nugabeno į augsztalangę. 3 d. lapkriczio buvo prova ir reikėjo užmokėti 95 dol. bausmės. Mat ant ko tuli lietuviai nesigaili pinigus aukauti. Kad tai jie su tokiu noru nors pusę to aukautų ant tautiszkų reikalų, turėtume gal kiekviename mieste, kur daugiau lietuvių gyvena, kokią tautiszką įtaisą, įstengtume už laikyti ne vieną tikrai gerą lietuviszką mokyklą, isz kurios musų vaikai iszeitų ne tik protingais, bet ir gerais lietuviais. Dabar gi isz lietuvių aukų tik sudžics ir policija turi naudą, o musų tauta nė jokios sau ne gali isztraukti naudos, apturi vien didelę blėdį.

Laikas, rodosi, suprasti, kad negražiais pasielgimais mes ne sutversime gerovės, ne pakelsime musų tautos. Laikas jau mesti girtuokliavimus ir kazyras ir griebtiesi geresnių užsiėmimų, lankyti mokyklą, skaityti gerus rasztus, isz to visi turės didesnę naudą.

G.T.

Nr. 45 "Lietuvos", korespodencijoj isz S. Bostono, kurioje buvo apraszytas kvartalinis susirinkimas czianykszczios Szv. Kazimiero Dr-tės ir reikalai Susivienyjimo Lietuvių Amerikoj įsiskverbė klaida. Ant minėto susirinkimo likosi nutarta, kad kožnas sanarys mokėtų po 25c.; kad isz tų pinigų 12 c. eitų į draugystės kasą ant tautiszkų reikalų, pagal nutarimą 17 Seimo Susiv. Lietuv. Amer., o likę 13 c. turi eiti į centraliszką Susiv. kasą kaipo užmokesnis už tuos sanarius, kurie per praėjusį bertainį metų likosi suspenduoti dėl anglekasių streiko, dėl kurio daugelis sanarių anglekasių, neturėdami uždarbio, ne galėjo užsimokėti į Susivienyjimo kasą, kas nuo jų prigulėjo, per tai likosi suspenduoti. Tuom mat draugystė norėjo priduoti drąsą Susivienyjimo sanariams, kariaujantiems priesz visogalinczius kapitalistus; parodė, kad bent Susivienyjime yra draugai, kurie už reikalus kovoje dėlyvaujanczių rupinasi.

M. Mockapetris.

Isz Waterbury, Conn.

Kad lietuviams reikia apszvietimo, tą visi seniai žino, bet kaip apsiszviest arba kitiems pagelbėt, mažai kas rupinasi. Visgi vienog atsiranda žmonių, kurie troksztą visokiais budais gelbėt emanczią į mokslą jaunuomenę. Sztai musų mieste ant puotų (krikszty nų) buvo paketas užmanymas paaukaut ant lietuviszkos besimokinanczios jaunuomenės. Ant pirmutinių krikszty nų tapo sudėta $6 01, o ant antrųjų, pas K. Kažemėką, sudėta 17 dol. Tas rodo lietuvių prilankumą ir ne mažą atjautimą musų besimokinancziai jaunuomenei. Ant antrų krikszty nų sudėjo aukas szitos ypatos:

Jonas Tareila	$1.00 c.
Jurg. Kažemėkas	$1.00 „
Ksz. Szambredkas	$1.00 „
Kaz. Isvinskas	25 „
Z. Povilionis	25 „
Pet. Viszniauskas	25 „
J. Sarapinas	25 „
Barkauckas	5 „
V. Keneusis	25 „
J. Bobina	25 „
Jon. Kaczergis	25 „
Al. Kravczinskas	25 „
Al. Vaicziulis	$1.00
Anast. Vasiukonis	5 „
Jon Jancz us	5 „
Dov. Teleiszis	5 „
Kaz. Asev czia	10 „
Kaz. Peža	25 „
Alena Kažemėkienė	50 „
Apol. Tareilienė	50 „
Mat. Rožas	5 „
Kostant. Dalutskis	25 „
Juozas Kudirka	50 „
Jurg. Priceviczius	50 „
Jonas Apackas	50 „
Bernd. Montvilla	25 „
Jonas Jeneliunas	25 „
J. Orentas	$1.00
Ona Jeneliunienė	5 „
Kasp. Bukauckas	50 „
Marė Priceviczienė	50 „
Kazim. Kažemėkas	$5 00
Ant. Detrauckas	10 „
Labu	$17.00

Gražu yra, jeigu žmonės, patys besilinksmindami, rupinasi apie tautos gerovę. Daugelyj darvietų, kad padaryt ką nors gero, skaldosi sau makaules ir tas jiems iszrodo paprastai gražiu; tokiems kolektos ant tautiszkų reikalų iszrodo netinkancziomis ir net puotą žeminancziomis. Geidžiame jiems daugiaus proto ir apsitaszymo!

Suaukautus pinigus siuncziame į "TėvynėsMylėtoją Dr." iždą, ant rankų kasieriaus pono A. Olszevskio, J. Tareila.

Isz Springfield, Ill.

Lietuvių yra czia gana didelis burelis, bas jų apie 300 ypatų, bet jie stovi užpakalyj kitų miestų lietuvių, ypacz gi su broliais gyvenancziais rytiniuose sztetuose ne gali lygintiesi: ten lietuviai prisideda tai aukoms, tai darbu prie įkunyjimo visokių gerų užmanymų; musiszkiai su tautiszkais darbais ne pasirodo. Nėra mat czia gerų, apszviestų vadovų, kurie galėtų miegancziusprikelti.

Yra czia lietuviszka paszelpinė draugystė Szv. Juozapo, tik gaila, kad per uždėtojų nesupratimą jį iszsidirbo maskolszką czarterį ir czianykszcziai kittaucziai lietuvius laiko už maskolius, kadangi mat lietuviai užtikius jiems persistato. Nesupranta jie, kad teip darydami, augsztina maskolius, o savę žemina.

Ant 16 d. szio mėnesio szaukiamas yra lietuvių susininkimas, ant kurio bus apkalbėti reikalai uždėjimo czia lietuviszkos parapijos. Gerai but, kad tas duotusi įkunyti: turint mums locną parapiją, už tikėjimiszkus patarnavimus ne reiktų bent svetimtaucziams pinigus mokėti.

Darbai czianykszcziose anglių kastynėse eina gerai ir liet. uždirba ne blogai: geras anglekasys gali per dieną uždirbti 2—4dol. Ir isz kitur pribuvęs, nors ne greit, darbą gali gauti. Kastynės geros, nelaimių ne pasitaiko. Isz amatininkų yra czia t k 3 lietuviszki krauczius, kitok ų nėra.

Kalnakasys.

Isz Kanados.

Į Kanadą traukia žemdarbiai isz visokių musų žemės krasztų, keliauja czia prancuzai, vokieczai; atkanka ateiviai isz Suvienytų Valstijų, isz Brazilijos, Argentinos, Chili ir kitų krasztų, kadangi mat žemė czia labai vaisinga. Yra czia tulas skaitlius ir lietuvių, paeinanczių isz Prusų Lietuvos, turi jie savo farmas, gyvena gana turtingai. Vienas isz turtingiausių yra Kristijonas Prekszaitis, gyvenantis aplinkinėse Winnipeg, Minitoboj. Jis turi 505 akrus žemės, szįmet turėjo užsėjęs 300 akrų ir nuo jų surinko 6000 buszelių kvieczių, 6000 avižų ir 1000 buszelių miežių. Laiko jis 28 arklius ir 6 karves. Farmą jo priguli prie didesnių Manitoboj. Turi jis suaugusęs dukteris; gaila, kad joms lietuvio vyro czia surasti ne gal.

Kanadoj lietuviai iszmėtyti ant didelių plotų, retai sueina, todėl tautiszkai nyksta. Jeigu nieks prie jų pakėlimo ne prisidės, jeigu ne atkaks daugiau lietuvių isz kitur, jie tautiszkai turės isznykti. Gyvena jie turtingai, galėtų skatiku prisidėti prie tautiszkų darbų, bet nėra kam juos prie to paraginti, skursta jie tamsybėse, tautiszkų reikalų ne supranta ir dar nė cento nėra ant tokių reikalų paaukavę. Lietuviszkų laikraszczių ne skaito, todėl nieko nežino apie lietuvių tautiszką padėjimą kitur. Reiktų juos kaip norint patraukti prie skaitymo lietuviszkų laikraszczių ir suvesti į vienybę.

Aplinkinėse Leduc, Albertos, gyvena diktas burelis lietuvių. Paeina jie isz Prusų Lietuvos, nuo Szilokarczemos; beveik per pusę suvokietėję. Nors moka jie lietuviszkai kalbėti ir skaityti, bet ne skaito nė jokių lietuviszkų tautiszkų laikraszczių, ne priima jų nė dovanai, spiauja ant jų, vadina žemaitiszkais. Laiko vokiszkus ir žinoma pėr pusę susivokietėję, geriau pažįsta vokiszkus reikalus negu lietuviszkus, nors patys prastai moka vokiszkai. Terp tų isztautėjusių lietuvių nėra didelio sutikimo, mėgsta jie provotiesi už mažmožius ir kittauczių akyse pats ant juoko savę stato. Ne seniai vienas isz tokių suvokietėjusų lietuvių, farmerys Cz., apskundė savo kaimyną, teiposgi lietuvį į sudą už piktą įžeidimą, o jo vaikus už vagystą, įsilaužimą per užraktus, novyjimą ir sužeidimą gyvulių, sugadinimą naminių rykų, ardymą namų ramybės ir tt. Sudas miestelio susidėjo isz vieno angliszko ir vieno lietuviszko santaikos sudžių. Kaip gi vienog sudžios ir visi susirinkę sude nusistebėjo isz teip baisių ir didelių nusidėjėlių tėvų neszamų ant rankų. Apskysti neva vagilai, ramybės ardytojai pasirodė ma žais vaikais ne galinczias dar tvirtai ant locnų kojų vaikszczioti. Kadangi ne tik Kanadoj, bet visuose c vilizuotuose krasztų sudai kudikių bausti ne gal, tai ir czia sudas skundą turėjo atmesti. Tuom, rodosi, pakaktinai pamokino skundėją, kad jo skundas yra kvailas ir ne doras, skundėjas to vienog ne suprato ir perkėlė provą į augsztesnį sudą. Žinoma ir jame provos ne gali laimėti, kadangi Kanados tiesos ne baudžia mažų kudikių; jeigu jie ir papildo ką priesz tiesas, tai gali tą padaryti tik per ne supratimą; už tokius nusidėjimus joki sudai bausti ne gal.

Kanadietis.

Instinktas ir protas arba inteligencija.

Žinome, kad žmogus turi protą, kadangi matome visur vaisius jo proto ir žinome, kad per moksla jis savo protą gali padidinti. Pas žvėris mustome apsireiszkimus rodanczius, kad ir tiems sutvėrimams proto ne truksta, nors jie jo turi mažiau. Seniau tikėjo, kad tik žmogus turi protą ir dvasią, kiti gi sutvėrimai neturi proto, ne turi inteligencijos, bet vien instinktą. Protas per atsakantį lavinimą ir mokinimą pasididina, instiktas gi ir be mokinimo pataiko atlikti daug darbų. Žmogus visko, ką jis moka, turi mokintiesi, kiti gi sutvėrimai ir be mokinimo moka atlikti tą patį, ką mokėjo jų tėvai. Medžionės szunes ir be motinos užauginti, pamatę savo pcną su karabinu, su džiaugsmu, szokinėdami, bėga drauge į laukus, ant paprasto gi kiemo szuns karabinas ne turi nė jokios įtekmės. Ancziukai, visztos iszperėti, kurie niekada vandens ne matė, szoka tiesiog į prudą ir plaukia, nors jų nieks plaukimo ne mokino, ir nors iszperėjusi juos v szta stengiasi į vandenį neleisti. Voveraitė, niekeno ne mokyta, renka ant žiemos rieszutus ir krauja juos į medžių skylę, kurioje pati ant žiemos apsigyvena. Vorai, vos paaugę kiek, niekeno ne mokyti, tiesia teipjau tinklą gaudymui musių kaip ir jų tėvai. Tą patį matome pas bitis, pas ezirszes, skruzdėles, kurios ne mokytos, ne lankusios mokyklų, atlieka tuos paczius darbus ką ir jų tėvai. Tą ką visoki sutvėrimai moka atlikti be jokio mokinimosi, tą vadina instrinktu; tuos gi darbus, kuriuos kas atlieka po atsakancziam mokinimui, po apsvarstymui, vadina iszlavinto proto darbais. Sutvėrimai vienog tą, ką juos kas iszmokina, jeigu toliau ne mokyti, tankiai užmirszta; to gi ką jiems duoda patsai prigimimas, jie ne užmirszta. Antai gie danti paukszcziai užmirszta iszmokytų melodijų, bet paprasto cziulbėjimo neužmirszta.

Darbuose biczių ir skruzdėlių galima patėmyti ne vien tų sutvėrimų instinktą, bet teiposgi protą, inteligencija: szitie sutvėrimai moka taikyti savo darbą prie aplinkybių. Jos turi atsakanczius ženklus, su kurių pagelba teip gerai susikalba kaip mes su pagelba musų kalbos. Temyjant darbus ir gyvenimą biczių arba skruzdėlių, galime patėmyti, kad jie nesidarbuoja vien pagal instinktą, bet ir protauja, taikosi prie aplinkybių.

Prie biczių prieszų priguli tulos peteliszkės. Jeigu į biczių avilį atsilanko vakare tokia peteliszkė, tai ant rytojaus bitys užlipina iszlandas, palieka skylutę pakaktiną iszeiti bitėms, bet tokią, kad per ją ne galėtų įlysti peteliszkės. Jeigu jos paskui ilgą laiką ne atsilanko į avilį, bitys vėl užlipinimą iszardo, iszlandas iszplatina. Taigi aiszku, kad tame jos jau remiasi ne ant instinkto, bet ir ant proto, taigi protauja.

Užtenka padėti kur kokius saldumynus, kokius mėgstamus bitys ir į tą vietą atgabenti vieną bitį, kad ji tą pamatytų, o į perą valandų ji atsiveda savo sandrauges, tos vėl daugiau. Tokiu budu aiszku, kad bitys moka susikalbėti su pagelba atsakanczių ženklų.

Jeigu skruzdėlės reikalauja įnešti į skruzdėlyną kokį daigtą, kuris ne telpa į jų olas, tai jos iszplatina olą, o kada daigtas jau įnestas, vėl susiaurina teip, kaip pirma buvo.. Taigi aiszku, kad jos protauja, taikosi prie aplinkybių. Kariaujanczios rudosios skruzdėlės, traukdamos ant užpuolimų ant juodųjų, siunczia pirma szpipukus isztirti viską, ką reikia ir tik kada szpipukai sugrįžta, ir pranesza, kaip kas yra, visas pulkas traukia į karę.

Paukszcziai ir žvėrys pulkuose gyvenanti, kur apsistoja, pastato sargus, kurių priderystė perergėti visą pulką, jeigu pavojus artinasi. Sargai toki iszsirenka paprastai tokias vietas, nuo kurių gali į visas puses kuo toliausiai matyt. Daro teip kaip ir žmonės. Taigi protauja.

Aiszku todėl, kad žvėrys, paukszcziai, net tuli vabalai turi ne vien instinktą bet ir protą. Ar turi jie ir nemirsztanczią dvasią, sunku pasakyti, kadangi ir žmogaus dvasios nieks ne matė, o per tai niekas nežino, kas ji yra, kaip ji apsireiszkia.

Isz visur.

‖ Ant Filipinų salų, teip kaip tai yra ir Suvienytose Valstijose, užgimė bažnytiniai vaidai. Filipinieczai stengiasi iszsiliuosuoti isz po valdžios isznaudojanczių juos svetimtauczių kunigų. Prasidėjo agitacija priesz svetimtautiszką bažnytinę valdžią; suitvėrė jau isz filipinieczių partija nenorinti klausyti svetimtauczių už filipinieczių pinigus statytų bažnyczių ponų, sutvėrė tautiszką filipinieczių katalikiszką bažnyczią atsakanczią Amerikos neprigulmingai. Seniau valdę bažnyczias, nenorėdami iszsižadėti naudos isz valdymo, priadėjo niekinti ir keikti, kaip vien kunigai moka, pasekėjus tautiszkos bažnyczios ir tuom daugelyj vietų pagimdė musztynes ir vaidus bažnycziose. Smarkiausios musztynės buvo Manilej, Paudaren bažnyczioj. Ta parapija rengėsi pristoti prie tautiszkos bažnyczios. Prabaszczius, kunigas Sorrondo, per pamokslą keikė, kaip mokėjo, parapijos sanarius, iszdavė net iszpažinties paslaptis tulų parapijonų ir tuom pagimdė musztynes bažnyczioj; ant jų apstabdymo reikėjo szaukti valdžias, kurios, žinoma, susaresztavo ne sukėlusį maiszatį kunigą, bet daug parapijonų. Paskui ant kunigo dar ant ulyczios užpuolė įžeisti parapijonai. Savo pasielgimu kunigas Sorrondo labiausiai prisidėjo prie atsiskyrimo parapijos. Pereitą ketvergo dieną parapijonai apvaldė bažnyczią ir jų vyskupas Aglipoi laikė mszias. Paskui atsibuvo parapijos

nos užmokėjo direktoriui už savo skriaudas: Kuntze mat laikė dirbtuvių darbininkes už paleistuves, vertė jas pasiduoti savo norams, o jeigu kstra ne norėjo, tai ant tos uždėdavo dideles bausmes, arba iszvydavo visai nuo darbo dirbtuvėse. Už tokius darbus merginų suteiktas pamokinimas direktoriui, rodosi, buvo per szvelnus, jį priderėjo geriau pamokyti. Kuntze pasiskundė į sudą ir tas, žinoma, eidamas isz vien su pralobėliais, nusprendė kelias merginas ant 7 dienų aresz to nors priderėjo, už demoralizavimą, nuspręsti direktorių ant poros mėnesių kalėjimo.

‖ Santaikos sudas sutaikymui Prancuzijos anglekasių su kastynių savininkais atmetė darbininkų reikalavimą pakelti algas, užtai nusprendė padidinti pasenusių kalnakasių pensijos. Darbininkai nesutinka ant tokio santaikos sudo nuspren li no, j e nutarė nesutikimus su kastynių savininkais perduoti parlamentui, kur darbininkai turi diktai užtarėjų. Kad tik Amerikos santaikos sudui neužeitų ant mishes sekti paveikslą prancuziszko santaikos sudo. Czia sanlygos vienog kitokios: czia nė kongrese, nė senate darbininkai per savo paczių ka tę ir nesupratimą, ne turi draugų ir užtarėjų.

‖ Žemdarbiai ant viso musų žemės pavirsziaus ne viename laike renka nuo laukų savo darbo vaisius. Sausio mėnesyj kviecziu piauja ant salos Naujos Zelandijos ir Argentinoj; vasario ir kovo mėnesiuose tą patį daro gyventojai Vakarinių Indijų. Balandžio mėnesyj renka nuo laukų javus gyventojai salos Cypro, Mažosios Azijos, Persijos ir salos Kubos; gegužio mėnesyj tą daro Chinuose ir Japonijoj; berželio ir liepos mėnesiuose ant to ateina laikas Pietinėj Amerikoj ir Pietinėj Europoj. Rugpiuczio mėnesyj daro tą Anglijoj; rugsėjo ir spalų mėnesiuose Szvedijoj ir Norvegijoj; lapkriczio mėnesyj republikoj Peru (pietinėj Amerikoj) ir pietinėj Afrikoj.

‖ Vengrijoj, miestelyj Zorlenec, naktyj nežinia kas pradėjo mėtyti akmenis į namus nasz'ės Poka. Nuszlės sunus nusprendė, kad nie kas kitas to padaryti negalėjo, kaip neseniai pasimiręs tėvas. Ant rytojaus nuėjo ant kapinių, atkasė tėvo kapą, nuvilko kuną czielą mylią toliau ir sudegino, o pelenus po laukus iszbarstė. Kunigai girdi, kad terp slovakų platina dorą ir supr t ma. Jeigu isz tikro tą darytų, ne butų tokių atsitikimų, kaip czia apraszyti. Matyt kunigai visu ko kito mokina, jeigu be idarbuodami neva ant pakėlimo žmonių proto per szimtmeczių eiles, ne įstengė isznaikinti visokių kvailų įtikėjimų.

‖ Pagal atskaitą akczyžios, Maskolijoj 1900 m. gyventojai iszgėrė 60 milijonų viedrų degtinės, arba ant 2½% daugiau negu 1899 m. Kadangi v edras degtinės kasztuoja 7 rubl., tai per metus maskol ai supylė į gerklę paraminanczio gėrymo už 420 milijonų rublų, taigi iszpuola po 4 rubl. ant kiekvieno gyventojaus per metus. Daugiausiai degtinės i zgėrė Peterburgo ir Maskvos gubernijose: czia iszpuola po 2 viedru ant kiekvieno gyventojaus; mažiausiai geria gyventojai rytinių ir sziaurrytinių gubernijų.

‖ Kongo vieszpatystėj, ėsanczioj savasczia Belgijos karaliaus, turinczioj apie 10 milijonų gyventojų, baltveidžių europieczių, skaitant kareivius, urėdninkus ir prekėjus, yra tik 2346. Tame skaitluje yra: belgijonų 1465, italijonų 156, holandieczių 126, portugalieczių 108, szvedų 105, anglijonų 65, prancuzų 55, amerikonų 30, danieczių 29, luxemburgieczių 25, norvegų 22, szveicarų 21, maskolių 13 (daugiausiai maskoliszkų žydų), iszpanijonų 10, grekonų, 5 ir 8 pavaldiniai kitokių krasztų.

‖ Prancuzijoj, mieste Montjoie, taisydami sieną senų dirbtuvių, užtiko įmurytą szėputę, kurioje rado net už pusantro milijono frankų senų prancuziszkų popierinių pinigų. Vargiai bo kas apkeis tuos pinigus ant naujų. Rasti szėputėj pinigai paeina nuo 1793 m.

‖ Garsus prancuziszkas automobilistas Fournier, kuriam szimet New Yorke sudaužė geležinkelio traukis automobilių, Prancuzijos dirbtuvėse pasidirbdino kitą, dar greitesnį už Amerikoj sudaužytą. Dabartinis Fourniero automobilius bėga su greitumu 76 mylių į valandą, taigi yra greicziausias ant svieto, bėga jis su greitumu greitųjų geležinkelių trukių.

‖ Vokietijos randas padarė naują sutarimą su Maskolija apie apsunkinimą maskoliszkiems pa valdiniams pastoti į Vokietijos universitetus. Pagal tą sutarimą: nė joks maskoliszkas studentas ne bus į Vokietijos augsztesnes moksliszkas įtaisas priimtas be žinios maskoliszkos policijos. Teip bent raszo Berlyno laikrasztis „Vorwaerts"; Vokietijos randas to neužgina.

‖ Ant Filipinų salų, net ant salos Luzon, aplinkinėse Manillės atsirado vėl pasikėlėliai, kuriuos vienog dabar amerikoniszki administratoriai vadina plėszikais (ladronais). Jie persirėdo už konstabelius ir užpuldinėja ant prilankių amerikonams filipinieczių; buvusiems filipiniszkiems pasikėlėliams, kariavusiems priesz amerikonus, nieko ne daro.

‖ Kaip pasirodė isz darytų Norvegijos kariszkų valdžių bandavonių, sniegas geriau gali kareivius apsaugoti nuo szuvių negu medis. Sniego pylimo 4 pėdų storio ne pramusza nuo 500 pėdų norvegiszkų kareivių karabinų szuviai, o medį pramusza lengvai. Norvegiszki karabinai yra vieni isz geriausių, nesza toliau už karabinus vartojamus amerikoniszkų kareivių.

‖ Prancuzijos senate senatorius Lecomte užmanė užgirti bausmes ant stojanczių į dvikovą, kas Prancuzijoj labai tankiai pasitaiko, dvikovos buva už visokius mažmožius. Pagal užmanymą senatoriaus Lecomte: jeigu dvikovoj viena isz stojanczių butų užmusztas, tai kitas turi but baustas kalėjimu iki 3 metų ir turi užmokėti bausmę iki 1000 dol.

‖ Netoli Peterburgo, prabėgus geležinkelio trukiui atėjusiam isz Vilniaus, ant kelio rado be žado gulintį žmogų, turintį trijose vietose perskeltą galvą. Kada jį daktaras atgaivino, tai jis papasakojo, kad jis yra Benediktas Titko; į Peterburgą važiavo isz Kauno ir buk ant kelio jį iszmetė traukio konduktoriai. Ant iszgijimo jo beveik nėra vilties.

‖ Laike paskutinių iszsiveržimų vulkano Santa Maria, Guatemalėj, pražuvo teiposgi buvęs to kraszto prezidentas, jenerolas Manuel Bazillos, kuris vulkano apaczioj turėjo kavos pliantaciją. Pliant ciją isznaikino iszmesti isz vulkano karszti pelenai, o pats Bazillos užtroszko nuo nuodingų dujų, susirinkusių visose vulkano aplinkinėse.

‖ Genevoj, Szveicarijoj, naujas un versiteto profesorius Milhad ant pirmos lekcijos perkratinėjo socializmą. Lekcija jo studentams ne patiko: isz pradžių jie vien szvilpimu rodė neužganėdinimą, o toliaus rengėsi profesoriui kailį įszperti. Tik paszaukti žandarai įvedė tvarką ir iszgelbėjo nuo kumszczių profesorių.

‖ Austrijos parlamentas perkratinėja dabar klausymą parengimo specialiszko rusiniszko universiteto Lvove, kur dabar yra lenkiszkas uver sitetas, o ta Galicijos dalis yra rusinų, ne lenkų apgyventa. Geruoju lenkai ne sutiks ant parengimo rusiniszko un versiteto; tą gali padaryti tik Austrijos randas.

‖ Pabaigoj spalių mėnesio, ant Kaspiszkų jurių siautė smarkios vėtros, laike kurių pražuvo apie 30 laivų. Vėtra užkilo ne tikėtai, todėl, nuo jos į uždengtas vietas spėjo pasislėpti laiką vien garlaiviai. Vėtra užėmė didelius plotus, todėl tikrai, nežinia, kiek žeglinių laivų laike jų pražuvo.

‖ Vokietijos cicerorius, kuriam rodosi, kad viską moka, paraszė dramą ir ją turi perstatyti karaliszkos teatras Wiesbadene. Kadangi už pinigus gal nieks neitų klausyti ciceriaus dramos, tai jis prisakė eiti dykai kareiviams. Tie turės iszklausyti ciceriaus dramos.

‖ Ant Filipinų salų iki sziol cholera apsirgo 105000 žmonių, isz ko pasimirė 67000, taigi didesnis nuoszimtis negu kur nors Europoj laike cho'erų, neiszskiriant Maskolijos. Matyt Amerikos daktarai mažai darbuojasi prie gelbėjimo apsirgusių, jeigu jie yra ne tikri amerikonsi.

‖ Iszpažintojų protestoniszko tikėjimo yra Maskolijoj isz viso 6360265: Europinėj Maskolijoj yra jų 3240921, daugiausiai Estijoj ir Latvijoj; Lenkijoj yra jų 418930, ant Kaukazo 56911, Siberijoj 15834; prigulinczuose Maskolijai Vidurinės Azijos krasztuose 9476, Finlandijoj 2627969.

‖ Mieste Czenstochove, Lenkijoj, statant kariumenei naujas kazarmes, nugriuvo siena ir užbėrė daug darbininkų. Isz po sienos griuvėsių isztraukė 15 užmusztų ir 40 sunkiai sužeistų darbininkų; truksta dar 18, isz kurių be abejonės didesnė pusė yra po griuvėsiais negyvų.

‖ Angliszkas randas nutarė paskirti 40 milijonų doliarių ant reikalų per karę nukentėjusių gyventojų Transvaaliaus ir Oranijos. Isz tų pinigų 15 milijonų gaus burai, 10 milijonų angliszki pavaldiniai, o 15 milijonų bus padalinta teip kaip nutarta sandaros traktate.

‖ Didžiausias varpas ant svieto yra didysis varpas Maskvoj. Seniau jis kybojo bokszte, bet 1737 metuose nupuolė ant žemės, kur ir dabar guli. Varpas tas sveria 300 tonų. Augsztis jo yra 26 pėdos, aplinkui turi 65 pėdas. Jo viduryj gali patilpti 200 žmonių.

‖ Anglija rengiasi dirbdinti per visą Kanadą, nuo Quebec ir Fort Simpson, taigi nuo Atlantiko iki Pacificui, naują geležinkelio liniją. Padirbimas to kelio kasztuos $95750000; darbai bus pabaigti 1907m. Ilgis to kelio bus 2830 angliszkų mylių.

‖ Portugalijoj, provincijoj Beira, 6 d. lapkriczio siautė smarkus žemės drebėjimai, nuo kurių ne tik daug triobų sugriuvo, bet pražuvo ir daug žmonių, vienog tikro pražuvusių skaitlius dar nežino; sužeistų yra teiposgi ne mažai.

‖ Sziaurinėj dalyj Norvegijos, Lapcnijoj, prie sziaurinės Finlandijos rubežių, užtiko didelius ir turtingus aukso laukus. Vidurinėj gi Norvegijoj užtiko didelius plotus geležinės rudos: storis rudos yra 200 — 600 pėdų.

‖ Prancuzai broliai Lebaudy padirbo naują orlaivį, su kuriuom atliko pasekmingas bandavones savo dvare netoli Paryžiaus. Naujas orlaivys panaszus į orlaivį Santos Dumonto, tik dusyk didesnis. Laike bandavonių jis lėkė lengvai priesz gana smarkų vėją.

‖ Prancuzijos anglekasiai ne sutiko ant nusprendimo santaikos sudo, kuris atmetė darbininkų reikalavimą padidinimo algų; anglekasiai nutarė sztraikuoti toliau, kol jų reikalavimai ne bus iszpildyti.

‖ Tulose Maskolijos gubernijose vėl yra badas. Randas paskiria 1 milijoną rublių ant visokių darbų, kad baduojantiems gyventojams suteikti uždarbį.

‖ Vidurinėj Amerikoj, republikoj Honduras, pereitą sanvaitę atsibuvo prezidento rinkimai: isz rinktas prezidentu likosi Mannel Carillo.

‖ Iszdavimai Anglijos ant szių metų iszskaityti ant $898384150; taigi jie didesni negu kokio nors kito krasztо ant viso žemės pavirsziaus.

‖ Per pirmutinę sanvaitę lapkriczio Egipto sostapilėj, mieste Kairo, cholera apsirgo 140 žmonių, o pasimirė 132.

‖ Transvaalisus aukso kastynių savininkai nutarė pakelti algas dziabuvių darbininkų iki $12.50 ant mėnesio.

‖ Ant pirmutinio kurso moterisz ko mediszko instituto Peterburge ant szių metų priėmė 300 merginų.

Kas isz amerikieczių nori gauti
"Darbininku Balsa"
ir kitus prigulinczius Lietuviu Soc. Dem. Part. rasztus, siusti "Dar. Balsui" rankraszczius, pinigus ar tureti kitus kokius reikalus, tesikreipia su tuomi prie musu draugo, Miszeikos.
Adresas.: V. Miszeika,
95 Canalport ave., Chicago, Ill.

Nauji iszradimai.

*** Chemikas Cracau iszrado budą dirbti dirbtuvėse kerosiną, vietoj semti jį isz ėsanczių žemėj szaltinių. Kad kerosiną galima padirbti, tą nuo senisai žinojo, tik jis padirbtas gamtos buvo pigesnis negu padirbtas dirbtuvėse. Vokietijoj susitvėrė jau kompanija, kuri Saksų karalystėj, Szlezijoj ir Brandenburge parengs kelias dirbtuves dirbti kerosiną. Cracau tvirtina, kad padirbimas dirbtuvėse kerosino atseis pigiau negu semiant jį isz žemėj esanczių szaltinių, dirbtuvėse padirbtas bus geresnis, kadangi jame ne bus nereikalingų medegų.

*** Gyvenantis mieste Irkucke koksai Galai iszrado saugojantį nuo szuvių serdoką. Galai atneszė szmotelį medegos, isz kurios padirbtas serdokas Irkucko palicmeisteriui; pakabino ant sienos, o policmeisteris szovė, bet kulka atszoko. Bandė paskui pradurti su durtuvu, bet teiposgi ne buvo galima tą padaryti. Su tuom serdoku Irkucke daro dabar tolesnes bandavones.

*** Amerikonas Charles Geddens, kaip garsina laikraszčziai, iszmislyjo naują orlaivį, su kuriuom tiki, kad žmonės galės lakioti, kaip paukszcziai ant oro, su greitumu 200 mylių per valandą. Neužtenka vienog iszmilyti, bet reikia padirbti ir per bandavones parodyti, kad isztikro orlaivys gali teip lakioti, kaip iszradėjas jį iszgiria.

*** Angliszkas iszradėjas Spencer, Londono aplinkinėse atliko pasekmingas bandavones su jo padirbtu orlaiviu, galincziu lėkti priesz vėją, orlaiviu. Spencer pasikelė ant savo orlaivio, lakiojo į visas puses ir paskui palengva nusileido ant žėmės 40 vioretų nuo pasikėlimo vietos.

*** Mieste Dresdene, Vokietijoj, gyvenantis amerikonas Thanle padirbo maszinę, kuri komponi tams palengvina raszymą natų. Užtenka maszinę sujungti elektriszkais dratais su piano ir ant jo skambinti, o maszina pati užrasza muzikos natas.

*** Dr. Charlton isz Montreal, Kanadoj, iszrado vaistą nuo tymų, kurį įskiepyja po oda teip jau kaip apsaugojimo rauples.

Vietines Žinios.

— Aktorius Seanton padavė skundą ant policistų, kurie buk užpuolė ant jo ant kertės Indiana ir Clark sr ir atėmė pinigus. Seanton tvirtina, jog užpuolikai buvo tikri policistai, o ne persirėdę už policistus plėszikai; jis sako, jog jų pravardęs žino policistas Tobin. Jeigu teip, tai isztikro negerai, jeigu ant policistų, kurių priderystė saugoti miesto gyventojus, patenka žmonės užpuldinėjanti ant praeivių ir veržianti nuo jų pinigus.

— Pereitą sanvaitę Chicagoj lankėsi sosto įpedinis pietinės Azijos vieszpatystės Sijamo. Be abejonės jam Chicagoj geriau patiko negu Europos dideliuose miestuose, kadangi czia, ypacz kaslink szvarumo, galėjo patėmyti tikrai azijatiszkas sanlygas. Europoj didelių miestų teip neszvariai užlaikomų, kaip Chicago, niekur nėra, neiszskiriant Maskolijos.

— Moteriszkė U. Younghill, nuo kurios, dėl negero pasivedimo, sudžia Tuthill nusprendė atimti dvejetą vaikų ir patalpinti juos ant auginimo prieglaudos namuose, szoko ant sudžios ir norėjo jį sunuzti ir butų tą padariusi, jeigu sudo tarnai ne butų sudžią apgynę. Užtai likosi nuspręstą ant 10 dienų kalėjimo ir tuojaus isz sudo tapo į jį nuvesta.

— Ant East Chicago ave. plėszikai paszovė policistą Mullęną ir detektyvą Rohną, kuris stengėsi juos suaresztuoti. Vienas isz plėszikų pats pasiszovė į koją, todėl pabėgti negalėjo, likosi suaresztnotas.

— Kvietkų trioboj Lincoln parke atsibuva kvietkų Chrysantemų paroda. Pereitą nedėlios dieną parodą atlankė net 15000 žmonių, žinoma, daugiausiai moterų.

— Provision Dealer Dispatch Co. praneszė policijai, jog szitos organizacijos sekretorius Charles Goven prapuolė, pasisavinęs organizacijos pinigų net 100000 dol.

— Ant Peary Av. oloj rado kuną vyriszkio, kurį laiko už kuną prapuolusio 31 d. spalių buch halterio szvedų organizacijos Svenska Americanarsn.

Draugyscziu Reikalai

Lietuviszkas Teatras.

CHICAGO. Dr-te Sim. Daukanto losz lietuviszka teatra "ISZGAMA", nedelioj, 16 Lapkriczio, Freiheit Turner saleje, 3417 S. Halsted St. Prasides 7 val. vakare. Tikietai po 25c. ir 35c. Teatras 2 aktuose, isz žmoniu gyvenimo, labai užimantis. Aktoriai parinkti, visi geri. Po teatrui bus didelis Dr-tes balius. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia ant to vakaro pasirengti, o džiaugsites pamate nauja niekad dar nematyta perstatyma. KOMITETAS.

Brooklyn, N. Y. Dr-te Sz. Kazimiero tures savo 28-ta metini baliu subatoj 22 Lapkriczio, Palace saleje, 89—93 Grand St. Brooklyne. Prasides 7:30 val. vakare. Inženga vyrams su pasidejimu drabužiu 25c., moterims 15c. Grajis pirmos kliasos muzika, o pauzose dainuos Sim. Daukanto Teatraliszka ir Giedoriu Draugyste ir bažnytinis choras. Visus lietuvius ir lietuvaites meilingai užkvieczia. Komitetas.

Worcester, Mass. Dr-te Sz. Jurgio tures savo 4 metini baliu subatoj, 22 Lapkriczio, Father Mathews saleje, 110 Green St. Prasides 7 val. vakare. Inženga 25c. ypatai. Grajys pirmos kliasos muzika. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia atsilankyti. Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo brolio, Juozapo Bites, Kauno gub., Sziauliu pav., kaimo Mazuoliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Miss. Agota Bite,
1237 South 2-nd St., Philadelphia, Pa.
(21—11)

Asz Ramualdas Grudzinskas pajieszkau savo broliu: Franciszkaus ir Juozapo Grudzinsku, Kauno gub., Telszių pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Anton Rudzenis,
(28—11) Eveleth, Minn.

Pajieszkau savo pusbrolio, Justino Januszonio, isz kaimo Venslovi szkiu, Panevežio pav., Kauno gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso: Jurgis Miliauskas,
862 W. 21-st St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Petro Benuszevicziaus, Kauno gub., Sziauliu pav., Lukes parap., kaimo Verteliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Modest Bartkeviczia,
1319 Miller St., Allegheny, Pa.

Pajieszkau savo pusbroliu Antano ir Baltramiejaus Lisausku, Vilniaus gub. ir pavieto, Gelvanu vol., kaimo Tabunavo. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
gn. Blaževiczia,
Union City, Conn.

Pajieszkau doros ir tinkanczios prie biznio lietuvaites, ne senesnes per 21 meta ant apsivedimo. Atsicziaukti ant adreso:
Ig. Bl. Box 178, Union City, Conn.

Pajieszkau savo pusbrolio Aleksandro Pociaus, isz kaimo Kaliku, Petro Ramanausko isz kaimo Zakoniu ir Franciszkaus Freitikio, visi Kauno gub.; Raseiniu pav., Aleksandravo vol. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Mike Pocius,
2942 Peltz St., Philadelphia, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Jurgio Liudkeviczius, Suvalku gub., Kalvarijos pav., kaimo Padovinio; 23 metai kaip Amerike. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
K. J. Liudkeviczius,
320 E. Main St., Meriden, Conn.

Pajieszkau savo draugo, Antano Poszkos, Kauno gub., Raseiniu pav., Taurages parap., kaimo Getkontiszkiu, gyveno Chicagoje. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant žemiau padeto adreso, o gausite už tai $1.00.
Felix Valcekauskis,
4302 Honore St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Baguliaus Matuliczio, Kauno gub., Panevežio pav., kaimo Kupriu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso: C. Latven,
Box 54, E. Dedham, Mass.

Pajieszkau Kazimiero Urbono ir Teofiliaus Bendžiaus, abu Kauno gub., Raseiniu pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Jonas Meisztininkas,
443 Collinsville ave., E St. Louis, Ill.

Aukos ant Kankintiniu.

Fr. Kurlinaitis, Thorp, Wis.		25
J. Szneideris	" "	25
Ona Kavaliauskiene	"	10
F. Mikolainis	" "	25
		85
	Buvo.....	30.12
	Sykiu...	$30.97

EXTRA! Ar sergi reumatizmu? ar skauda tau galva, pečius, strėnas, rankas, rytmetį atsikėlus iš lovos kojoms negali primint, mėšlungis traukia? rašyk pas mane indėdamas už 2c pačto marke, o aš pasakysiu kokiu budu be daktaro ir gyduoliu išsigydysi pats savo namuose. Paduok savo tikra adresa. Adresuok: A. Lietuvis, 3321 Auburn Av., Chicago, Ill.

Lietuviszka mokslaine angliszkos kalbos

Daugumas Chicagoe lietuviu noretu prasimokinti angliszkos kalbos, bet nera tam tikru mokslainiu. Nors miestas atidaro vakarines mokslaines ant poros mėnesiu kas meta ar antra ir užlaiko lietuviszka mokytoja, bet tas lietuviams naudos ne atnesza, nes laikas yra pertrumpas ir nera atsakanczios systemos. Mieste yra daug privatiszku mokslainiu, bet lietuvys negali ten eiti delto, kad nemoka ganetinai angliszkai idant suprasti paaiszkinimus. Dabar bus gera proga mokintis angliszkos, lietuviszkos ir vokiszkos kalbu privatiszkoje mokslaineje, kuria mes rengiame ir atidarysime ateinanczioje sanvaiteje. Mokinsime raszyti ir skaityti, liettviszkos, angliszkos ir vokiszkos kalbu, teipgi mokinsime aritmetikos, algebros, geografijos, storijos, gramatikos ir kitokiu reikalingu dalyku, bet didesnis laikas bus paszvenstas ant angliszkos kalbos, nes tos lietuviai labiausiai reikalauja. Mokinsime isztisai per visus metus, tris vakarus arba ir daugiaus ant sanvaites, po tris valandas kas vakaras. Nelaikit laiko ant nieko, jis yra brangus. Paszveskit tuos vakarus ant mokslo, o gale metu džiaugsitesi isz vaisaus savo triuso. Lietuviai galetu gauti daug geru darbu jeigu moketu kalba. Mokslas yra žmogaus didžiausias turtas ir jo niekas ne gali atimti. Visi griebkites mokslo. Kurie norite lankyti rengiama mokslaine atsiszaukite del informacijos pas **Jona Bagdžiuna**, 931 33-czios ulyczios, arti lietuviszkos bažnyczios. Su guodone,
Janas I. Bagdžiunas,
Albertas L. Koehler.

Radikaliszkas Iszgydymas: Reumatizmo, drugio, kosulio, papučku nuo veido, plauku nusilipimo, ušsi krečiamu ir visokiu ligu. Mes duodame roda ir gyduoles su drukuotu aprašymu kaip ja vartoti Butinai reik aprašyti ligos symptomus.
Drs Brundza Co. Bridway & S. 8th st., Brooklyn, N.Y

ETHNOLOGIJA,
arba
Mokslas apie žemes tautas.

Pagal Drą M. Haberlandtą.

Kol Ryme mokino vien skaitymo ir rašymo, čia ne buvo nė jokių mokyklų, vaikus mokino jų tėvai. Su laiku atsirado mokintojai, kurie mokinime vaikų perėmė tėvų pareigas. Iš pradžių mokintojai algų ne gaudavo, už jų darbą atlygindavo jiems vien dovanoms, taigi mokintojai buvo atiduoti ant malonės tėvų, nuo kurių dalį pareigų paėmė. Pirmutinę mokyklą Ryme atidarė paliuosuotas vergas Spurius Carvilius. Po tam ir kiti sekė jo paveikslą, kadangi pirmutinė mokykla rado pritarimą miesto gyventojų; bet mokintojai buvo laisvi, ypatos privatiškos, tikinčios iš savo užsiėmimo turėti jeigu jau ne didelį pelną, tai bent uždirbti ant atsakančio prasimaitinimo. Garsus Rymo poetai: Ennius, Andronicus buvo tokių privatiškų mokyklų mokintojais. Visos vienog tos mokyklos buvo paskirtos tik lavinimui vyriškos lyties vaikų; tik laikuose decemvirų Ryme atsirado pirmutinės mergaičių mokyklos, bet jos buvo paskirtos lavinimui jau suaugusių, norinčių šiek tiek pakelti savo protą rymionių.

Pasididinus liuosų mokyklų skaitliui, jos pradėjo dalintiesi į skyrius: buvo mokyklos paprastiems ukėsams, plebėjams, į kokias aristokratų vaikai nėjo ir mokyklos aristokratų vaikams, kurios ne priiminėjo vaikų plebėjų. Plebėjiškose mokyklose mokino vien skaitymo, rašymo, iš rokundų gi vien išskaitymo palukų nuo paskolintų pinigų. Aristokratiškose mokyklose programai mokinimo buvo platesni. Plebėjų vaikai ėjo į mokyklą kruvoj, vaikai senatorių ir raitelių tik pavieniai, lydimi naminių mokintojų, paskui ėjo tarnas, kuris nešė mokintinių knygas.

Rymo mokyklose, teip kaip ir Grekijoj, mokintojai galėjo bausti mokintinius, net aristokratų vaikus teip, kaip jiems patiko: mušė juos su ranka, plakė su rykšte per užpakalinę kuno dalį; paskutinis baudimo budas nuo rymionų likosi perimtas kitų tautų ir antai Lenkijoj užsilaikė iki 1867 m; ypač kunigai, turėję didelę įtekmę ant mokyklų, mėgo naudotiesi iš to baudimo budo ant įvarymo vaikams proto į galvą, nors iš tikro tokiais baudimais proto niekam ne galima įvaryti. Mokintojais tankiausiai buvo buvę vergai, kurie, už išmokinimą vaikų, savo ponų likosi laisve apdovanoti, todėl prie mokinimo vaikų vartojo tokias jau bausmes, kokių laikėsi ponai prie baudimo savo vergų; mokintojai, pats nesuprasdami, į mokyklas pernešė vergų papročius ir juos pernešė katalikiškuose kraštuose turėję didžiausią ant mokyklų įtekmę kunigai į jų prižiurai atiduotas vidurinių, net naujų amžių gadynės mokyklas. Pats baustas, mėgsta ir kitus bausti; todėl buvę vergai mokintojai net per tankiai vartojo rykštę ant įkvėpimo proto ir gerų palinkimų jų mokinamiems vaikams. Bent tuom buvę vergai atmokėjo jeigu jau ne buvusiems savo kankintojams ponams, tai bent jų vaikams. Suprantama, kad tokiu budu mokintojai ne galėjo vaikams įkvėpti meilę mokslo, priešingai, galėjo suteikti vien nekentimą mokslo, įgaunamo vartojant tokias pažeminančias bausmes.

Per ilgus amžius rymionys nesirupino nė apie pakėlimą ir išplatinimą mokslų, nė apie literaturą. Vienaitinis jų rupestis buvo per kares platinti rubežius viešpatystės, o namieje politiška kova sunaudojo visas jų pajiegas, užsiimti mokslu ir literatura ne buvo kada, ne buvo nė kam prie to patraukti, kadangi buvę vergai mokintojai juk vaikams ne galėjo įkvėpti meilės mokslų ir literaturos. Kaip žinote, Grekija buvo mokintoja žemiau už ją stovinčio, nors įgavusio didesnę galybę, Rymo, kuris jausdamas, kad stovi žemiau, perėmė ne tik mokslus, literaturą iš Grekijos, bet ir budą lavinimo vaikų, nors ne visada tos pačios formos, čielai perimtos nuo kitų, išduoda tuos pačius vaisius: kas vienai tautai yra geru, kitai gali but blogu, kadangi ne visos tautos turi tokį jau budą, ne visos yra tokiose jau sanlygose. Ryme vaikus pradėjo mokinti nuo 6 metų jų amžiaus; mokino namieje arba viešose mokyklose. Mokinimą pradėdavo nuo mokinimo skaitymo, rašymo ir pradinių rokundų; prie to pridėjo dar istoriją apie tautos nuveiktus darbus; toliau ėjo skaitymai poetų, mitologijos. Mokyklose skaitomos buvo grekiškos poezijos, tankiausiai apsirubežiuodavo skaitymu Homero poezijų. Neturtingų tėvų vaikai turėjo pasiganėdinti išsimokinimu skaityti, rašyti ir pradinių rokundų; literaturos, istorijos ir mitologijos mokinosi tik vaikai turtingesnių tėvų. Vėliau Rymo mokyklose buvo įvestas ir mokinimas pamatų krašto tiesų, ko Grekijos mokyklose ne buvo.

Rymionai dalino žmogaus amžį į penkis perijodus: vaikystės, jaunystės, vyresnės jaunystės, suaugimo ir senatvės. Vaikystės amžis baigėsi ant 16—17 metų. Tame laike pradinis vaiko lavinimas baigėsi. Vaikystės amžyj laisvi rymionai nešiojo raudoną ploščių, panašų į ploščių augščiausių urėdninkų, taigi konsulių: nuo 16 metų, su didelėms iškilmėms, tėvai rėdė savo vaikus į baltus vyrų ploščius, nuo to laiko jie pastojo tikrais ukėsais. Gavęs baltą vyrystės ploščių, jaunas rymionas apleido žemesnes mokyklas, užbaigė, teip sakant, protišką lavinimą; vaikai vienog turtingesnių tėvų lavinosi augštesniuose moksluose, mokinosi pas specialistus: kalbėtojus, tiesų žinovus, literatorius, geometrus ir tt. Daugumas tų speciališkų mokintojų buvo grekonys, kadangi mat Grekijoj lygiai iškalbumas, kaip literatura, geometrija ir kiti mokslai stovėjo augščiau negu Ryme; turtingesni gi rymionai, ant išlavinimo augštesniuose moksluose, siuntė savo vaikus į Grekiją, į Atėnus, kurie buvo, teip sakant, šaltiniu visokių mokslų Europoj, iš čia jie prisigriebė į Rymą, o per jo tarpininkystę su laiku pasiekė Rymo užkariautus kraštus, kaip antai: Išpaniją, Prancuziją ir Britaniją. Atėnai savo laike buvo šaltiniu visokių mokslų Europoj, kaip Vidurinėj amžių gadynėj tokiu šaltiniu pastoja tuli Italijos miestai, o paskui Paryžius, kur rinkosi iš visų Europos kraštų jauni vyrai jieškodami augštesnių mokslų. Dabar daugelyj vietų Europoj yra toki šaltiniai, į kuriuos keliauja, jieškodama mokslo ir Amerikos jaunuomenė, jeigu jai ne pakanka mokslo vietnių augštesnių moksliškų įtaisų. Turtingesnėse Rymo šeimynose net pagarsėję moksluose mokintojai buvo vergais, o jų liuosi sandraugai buvo paliuosuotais vergais. Tas aiškiai rodo, kad platintojais ir nešiotojais augštesnių mokslų Ryme buvo ne rymionai, bet vaikai augščiau kulturiškai stovinčių, Rymo pavergtų tautų, daugiausiai grekonys. Net ciecoriai, lavinimui savo vaikų, laikydavo už mokintojus paliuosuotus vergus.

Ne visi galėjo ant mokinimosi siųsti savo vaikus į Atėnus; tie jauni rymionai, kurie ant tolesnio mokinimosi ne galėjo keliauti į Grekiją, tie, kurie to padaryti ne galėjo, pristodavo prie vietinių garsesnių kalbėtojų, ėjo su jais drauge ant forum arba į tribunalus, kur laikomos buvo politiškos kalbos ir tokiu budu lavinosi iškalbume ir politikoj. Paskutiniuose laikuose Rymo ciecorystės veik visi augštesnių luomų rymionai pažinojo grekišką kalbą teip antai kaip dabar Europoj augštesnės luomos pažįsta prancuzišką, o terptautiškuose viešpatyščių susinešimuose visur vartojama yra vien prancuziška kalba. Laike Rymo republikos rymionus lavino, ypač literaturoj, teip kaip ir Grekijoj; lavinimo sistemas rymionų buvo mat čielai perimtas iš Grekijos. Apskritai, Rymo mokyklose stengėsi išlavinti atmintį, kaip tai daro ir dabar mokintojai arabiškų mokyklų, arba kaip darė vidurinių amžių gadinėj visose Europos mokyklose. Ne mokyklos vienog išdirbo rymionų narsumą ir pastovumą, tas išsidirbo ne po įtekme mokyklų, bet po įtekme pačių aplinkybių, po įtekme kurių susitvėrė ir pati Rymo viešpatystė: po įtekme karių ji didinosi ir drutinosi, taigi tas išsidirbo karėse, kurių daugybę turėjo vesti su visoms aplinkinėms tautoms Rymo viešpatystė; tik apvaldžiusi kaimynus, ji užaugo į didelę ir galingą viešpatystę; pačios sanlygos vertė ukėsus aukauti savo asabiškus reikalus ant naudos visos tautos; taigi reikalas privertė rymionis aukauti savo asabiškus mierius ant viešos naudos, kadangi be tokio pasišventimo butų pražuvę pats su tėvyne, su tokiu vargu ir aukoms sutverta ir pakelta į tokią galybę. Teisybė, pasakos apie karžygiškus nuveiktus darbus, dovanos dalinamos nuopelnais atsižymėjusiems ukėsams galėjo prisidėti prie išdirbimo narsumo ir pastovumo, bet to ne sutvėrė mokyklos, sutvėrė tą sanlygos ir neatbutinas reikalas: jeigu tokios ypatybės rymionų budo ne butų išsidirbusios, jų sutverta viešpatystė ne tik ne butų teip užaugusi, ne butų įgavusi tokią galybę, bet be abejonės butų sugriuvusi, butų ją išdraskę tvirtesni kaimynai, kaip tai padarė su daugeliu kitų viešpatyščių.

Fiziškos pajiegos, kaip ir tvirtumas dvasios, tvirtumas budo Ryme buvo lygiai garbinami. Ryme vienog ant išdirbimo fiziškų pajiegų ne buvo gimnastikos mokyklų; tokios mokyklos atsirado tik vėliau, po užkariavimui Grekijos, nuo kurios rymionai perėmė tiesiog visokias įtaisas ir visą vaikų lavinimo sistemą.

Rymo republikoj, kur ukėsas turėjo viską aukauti ant labo viso krašto, likosi lavinimui vaikų įvesta kareiviszka gimnastika ir tai pirmiau negu pradėjo rupintiesi apie lavinimą proto. Nuo mažens alsino jaunus rymionus kariškais maršais ant pašvęsto karės dievaicziui Marso lauko, mokino šokinėti, bėgioti su sunkiais ginklais; pratino pr

Grand Opening.

Atidare nauja saliuna darome inkurtuviu baliu subatoj ir nedelioj 15 ir 16 Lapkriczio, ant kurio grajys gera muzika ir svecziai susirinke bus gražiausiai priimti. Visus aplinkinius ir pažystamus kviecziame atsilankyti.

Jonas Gruszas ir Jurgis Bagdonas.
471 S. Canal St., Chicago, Ill.

Chicago. Subatoj, 15 Lapkriczio darau pasilinksminimo baliu, ant kurio grajys gera muzika dideleje saleje ir svecziai susirinke bus gražiausiai primti ir palinksminti. Todel visus aplinkinius ir pažystamus kviecziu atsilankyti ir pasiszokti. M. Alijonis,
1158 Leavitt St., Chicago.

Pigiai ant pardavimo Grocerne ir Buczerne arti lietuvjszkos szv. Jurgio bažnyczios, su visomis itaisoms, vežimas ir arklys; biznis iszdirbtas; inmokejimas yra mažas, o resta ant menesiniu mokescziu. Priežastis pardavimo: savininkas eina in kita bizni. Atsiszaukite in "Lietuvos" redakcija 924 33-rd St. Chicago.

Pigiai ant pardavimo Buczerne su Grosernia su arkliu vežimu ir visomis priežaisomis. Czia gyvena daug lietuviu ir lenku, o szis tik vienas lietuvszkas szioras. Czia lietuvys gali daryti gera bizni. Parduoda isz priežasties ligos. Adresuokite: (14—11)
V. Urbanovicz,
274 N. Chicago St., Kenosha, Wis.

Reikalinga mergina prie namu darbo. Tur moketi vokiszka arba angliszka kalba. Atsiszaukite pas: **HARRIS,**
3427 S. Halsted St., Chicago.

"Lietuvos" agentai.

ALLEGAENY PA.
S. Dominaitis, 1436 Adams St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis, 257 4-th St.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Nujokas, 334 E. 55-th st.

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.

BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
K. Balcziunas, 64 6-th st.

ELIZABETH, N. J.
Jurgis Orinikaitis, 75 Wall st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 133 S. Main st.

WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 677 Riverside st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,

NEW BRITAIN, CONN.
Motiejus Možeika, 398 Elm st.

BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st

PHILADELPHIA, PA.
J. Baronas, 1002 S. 2nd Street.
M. A. Ignotas, 1124 S. Front St.

"Lietuvos" keliauiantai agentai.
Jurgis Kazakewiczia,
Juozas Petrikis,
Juozapas Matutis,
K. Labanauskas,
V. J. Ushkuris,
Frank Eismont.

Kursziai vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsiraszyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knigas už tą paczią preką kaip ir redakcijose.
"LIETUVOS ISZLEISTUVE.

Naujausios Knygos.

Adomas Myckevyczia 1798 – 1855 m. Jo gyvenimas, rasztai ir darbai. Aprasze A. J. Daubaras.....15c.
Atminimai už motinos duszia. Apsakymas isz tikru atsitikimu kaip Lietuvoje Zekvijos atsibuva.....5c.
Aukos Kares Dieyui. Parasze Jonas Gražys. Szi knygute labai suprantamoj kalboj apraszo visas kares kokios kada buvo ant svieto, kiek jos kasztavo, kiek žmoniu iszžude ir kiek žmonijai blogo atgabeno.....10c.
Grabnycziu žvake. Graži pasaka..5c.
Judoszius. Apraszymas kaip tuli lietuviai laike lenkmeczio maiszto, 1863m. buvo sznipukais ir maskoliams iszdavinejo savo brolius ant suszaudymo kitus isztremimo Siberijon...5c.
Kas isz ko gyvena. Iszleido L. S. D. P. Parasze Dikszteln. Knygele gvildenanti darbininku reikalus.....10c.
Kur musu iszganymas? Knygele istoriszkai-politiszka — dideles vertes. Jos turinys: Latviu judejimas; Politiszkos partijos Czekijoje; Dabartine Lenkija ir jos siekiai; Kapitalizmas ir tautisz kas klausimas Lenkijoje; Politiszkos partijos Lietuvoje ir ju istorija; Statistiszki bruožai kiek kas turi žemes; žemes naszumas, skolos, gyventojai, pramones ir t. t.....25c.
Kaip sutaisytas žmogaus kunas. Parasze S. M. Iszleido Tevynes M. Dr-te. Yra apraszytos ir paveikslais parodytos visos dalys žmagaus kuno kaip jos sutvertos, kaip ju nerval sujungti, kaip jos turi savo gyvuma, kaip veikia ir tt. teipgi ai raszymas tulu ligu. Knygele yra geros moksliszkos vertes.....30c
Kaip apsireiszkia gyvastis žmogous kune? Naudinga moksliszka knygele parodo rasztu ir paveislais visas dalis žmogaus kuno kokiu budu jos visas turi gyvybe ir savo sveikme.....15c.
Nebepirmas. Paveikslelis isz mokslei viu gyvenimo.....5c.
"Ne Gadai" arba baisus sapnas.....5c.
Paveikslai. Pasaka isz lietuvių gyvenimo.....10c.
Palangos Juze, (ketvirta laida).....25c.
Sugriautas Gyvenimas.....5c.
Szunadvokatis.....15c.
Tekinimo amatas. Kas nori iszsimokinti tekorystes amato tegul nusiperka szia knygele, o joje ras gerus pamokinimus iszaiszkintus rasztu ir paveikslais.....15c.
Zemiu Dulkes. Apysaka paraszyta M. Radzeviczutes. Yra viena isz geriausiu ir svarbiausiu pasaku.....50c.
Speka ir Medega jau iszejo isz po spaudos. Preke.....$1.50
Gražiais drutais apdarais.....$2.00
MIETUVOS REDAKCIJOJ DAR YRA GAUNAMOS IR SEKANCZIOS KNYGOS:
Istorija Lietuvos, Skirmuntaite.....25c.
Mužikelis.....10c.
Vaiszes Kristaus pas popiežiu.....5c.
Vienakis.....5c.
Bestiality of Russian Czardom.....5c.
Auszra 1884 metu.....$1.00.
Auszra 1885 metu.....$1.00.
Kalendorius 1893 metu.....15c.
Programas Liet. Social. Partijos.....5c.
Žirgas ir Vaikas.....30c.

Knygos sawos spaugos.

Akywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant svieto dasižinojimui isz ko darosi žalbai, gritausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi.....30c
Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke.....25c
HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita Knygele priwalo rastis kiekwenuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti ezielybeje sawo sweikatą, paligini sawo amži ir mokes užaugini sweikais ir twirtais sawo walkelius. Preke.....35c
Apie turtu iszdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Kokiais keliais isidirbę turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilieplia ant draugijos gyvenimo.....35c
Arcyskupas Valanczius (Valancziauskas) nebuvo vilniaus Betuvystes? Paraszyta kn. Dembskio. Iszleista kasztais Susivienyjimo Liet. Laisv. Kin. 37 puslapiai.....15c.

Biologija arba Mokslas apie Gyvus Daiktus Pagal prof. Nusbaumą. Sutaise Szernas. Chicago, Ill, 1901. Puslapiu 147. Mokslas kokiu budu radose gyvi sutverimai ant musu žemes, kaip jie vysteri pradejus nuo mažu vabaliuku ki daejo iki paukszczius, žvieriu ir paties žmogaus. Su paveikslais.....40c.
Baudžiava Lietuvoje. Pusiau žmogus, Iszleido T. M. D. Yra tai baudžiavos istorija kokiu budu ji Lietuvoje įvyko, kaip atsilieje ant lietuviu, kaip ligai šitu tvėrė kada ir kaip tapo panaikinta.....15c
Dvynial Vagiu. Parasze kun. Dembskis. Iszleido Susiv. Lietuvių Laisvamanių Amerikoje. Su autoriaus paveikslu ir paveikslelliu Lokokono grupos. Knygoje patiekta reikalui pakėlimo moteriszkės. Ji nurodo priežastis delei kurių moteriszke tapo žemesne už vyriszki ir peduoda rodykles ant jos pakėlimo.....25c
Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Geike. Nakovski ir kitus sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygsziol iszeju siu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala diduma ir platuma, jos kalnus, ju varius augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni: isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, auksso, druskos ir kitu gerybiu; kiek marliu, aderu upiu ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenys: surus, preskus, saldus, ar kartus, koki juose gyvunai gyvena ir tt. Žeme aprasyta dalimis iszskaitytos visos vieszpatybes, karalystes, kunigalkszty stes, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki oraI; szalesiai ar karszcziai, lietus ar giedroc; kur koks ilgis dienos ir nakties; kur viesada yra ygi diena ir naktis; kur saule per keleta dienu nenusileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 colio, 480 puslapiu, ant geros szandžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelliais: mapu, gyvuliu ir tt.....$2.00
Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti paraštei ant numaros ir szono. Preke...$2.50
Gyvenimo Vaizdelial susidedanti isz asztuoniu žekancziu gražiu pasakaliciu: Atsisveikinimas; — Vagis; — Kas Kaltas; — Gatvės valkai; — Paparczio Žiedas; — Miszko Sargas; — Signalas; — Keleivis.....15c
Istorija Suwienytu Walstiju Szisauriu. Amerikos. Aprasze kaip Kolumbas atrado Amerika, koki esia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausia isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuos metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kurie gero padare sziai žemei. O ant pat galo taip pat Konstitucije Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausie dalyke perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam. Idant suprasti kokios jis erta tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke.....$1.00
Drutuose, gražiuose apdaruose.....$2.25
Istorija Chicagos Lietuviu, ju pasiputu ir kn. Krauczluno prova su laikraszczu "Lietuva" buvusi balandžio menesyje, 1890m. 585 puslapiu didelio formato, aiszkaus druko. Fotografijes yra abieju pusiu advokatu, kn. Krauczluno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos S. Jurgio lietuviszkos bažnyczios. Popieros apdarais.....$2.00
Audimo kietais apdarais, auksiniais titulais.....$2.50
Ko kur atsirado musu naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevicziu, sutaise Szernas, Chicago Ill. 1901 m. Puslapiu 75. Su paveikslelais.....20c
Kaip gyvena Augmenys? Yra tai moksliszkas apraszymas apie ywairius musu žemes augmenis, ju sodejima, atmainas, gyvi ir pletejimas nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveikslelliu, 199 puslapiai.....35c
Kaip Maskolija perskloja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie suplesze kun. V. Dembskis.....10c
Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszguide kun. V. Dembskis.....15c
Kraziu Skerdyne. Apraszo ana balsu atsitikima kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kraziu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpecziujo bažnyczia. Aiszkiausia apraszyta wisa atsitikima.....15c
Lietuwiszkas Lementorius su poteriais, katechizmais ir mistranturu.....15c
Mokslas apie Žemę ir kitus svietus, ju buwy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra pilnas, os, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu, turinti 225 puslapius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apsiszwiesti.....75c
Drutuose, gražiuose apdaruose.....$1.00
Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkalnis. Iszleista "Tevynes Myletoju Draugystes". — Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasielge su lietuvos kunigalkszcziais: Kelstucziu, Vygautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytoja aiszkiai supras, ar lenku prieielyste yra mums naudinga ar bledinga.....15c
Lietuviu prateviai Mažojoje Azijoje nuo senoviki jie pateko po valdžia turku. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 224 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu prateviai. Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimima.....50c
Dainasis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knyrele paskirta vpatingai teatro myletojams.. 25c

Dabartine Pinigu Preke.

Iki 500 rubliu, rublis po.....52½c
Nuo 500 iki 1000 rubliu, rublis po...52½c
Virsz 1000 rubliu, rublis po.....52½c
Prie kiekvieno siuntinio reikia prideti 30c. ant paczto kasztu.
Jei norite kad pinigai greitai suvaikszčiotu ir niekur nežutu, tai siuskite per "Lietuvos" redakcija.

Už dyka gausi daugiau kaip už pinigus.

Kas prisius savo adresa, aptures 65c. vertes suvarstoma alaveli, kaulino vidurio ir nikeliniais galais, su kuriuom gales visa amži neužtroštu raszyti; teipgi gaus tuzina gražiu gromatoms popieru vertes 20c.; su 5 kulbutems boxuka grajinti vietoj kazyru vertes 25c.; juokinga cigara vertes 25c.; juokinga revolveri vertes 50c.; pypke cigaro formoje vertes 25c.; tuzina auksiniu plunksnu vertes 25c.; tuzina kopertu su iszdrukuotu ant kampo tavo vardu arba visu adresu vertes 25c. Taigi surokuok kiek tas viskas kasztuoja ir prisiusk tik $1.00 ant prisiuntimo kasztu, o ta viska gausi dykai.
Adr.: Mr. G. BARONAS,
1210 Bingham Str., Pittsburg, Pa.

Ar žinote, vyrai?

kad galite parvažiuoti in kraju už dyka. Raszykite indedami marke už 2c. o gausite visa informacija.
Joseph Rossell,
4 N. Washington St., Boston, Mass.
(14—11)

KLAUSYKIT!

Ar reikia Tamistai Laikrodelio?

Jeigu teip, tai pirk pas Juozą Matuti, o nesigailesi; nes gausi pigiau, kaip kitur. Apart to, Matutis turi didele krautuve žiedu, lenciugeliu, maszineliu gromatoms drukavoti ir visokiu magiszku daiktu. Teipgi visokios įvairios istoriszku knygu, maldaknygiu, monu knygu, puikiu gromatoms popieriu su puikiomis kvietkomis ir pavinczlavonemis, abrozu ir abrozeliu. Kas ka norit isz augszcziau minetu daiktu, tai prisiuskit už 2c. marke, o gausite katalioga su placziu apraszymu apie viska. Adiesas,
Joseph Matutis.
112 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Antanas Laskauskas
Lietuviszkas Agentas.
139 W. Huron st., Chicago, Ill.

Parduodu laikrodžius, laikrodelius, žiedus, spilkas, armonikas, vargonus, fortepijanus per puse pigiau kaip visur. Mano už tai pigios prekės, kad asz visokius daiktus gaunu stacziai isz fabriko.
Naujai apsivede ir reikalaujanti "Furniture" gali pas mane juos gauti ant iszmokescziu, inmokėdami tik $5.00 isz virszaus.
Asz teipgi apsaugoju (insurinu) geriausiose kompanijose žmoniu gyvasti, nuo ligu ir susižeidimu. Norinti apsaugoti save ar savo vaikus kreipkitėsi pas mane.
Turinti kokius nors reikalus kreipkitesi pas mane arba raszykite, o asz atvažiuosiu, jei ne bus per toli.
Adresuokite teip:
Antanas Laskauskas,
139 W Huron st., Chicago, Ill.

Perskaityk szita!

Kas prisius 25c. markemis gaus tuzina gražiu gromatoms popieru su kopertais ir dovanu lietuviszka knygele vertes 25c iszsimokinimui mesti kortas. Popieros su gražioms kvietkoms, paveikslais ir gražiais apskaitymais. Adresuokite:
K. MISIUNAS,
Box 551, Pittsburg, Pa.
(28—11)

Jeigu turi skaudejima ir svaigima galvos, skaudejima po krutine, sanariu, nugaros ir kryžiaus, reumatizma, sunkuma ant krutines, nepaprasta szirdies plakima, užyma ausyse ir galvoje, drebejima ir vaikszcziojima kraujo, pamelinavusius poakius, užkletejima viduriu, bjaurius ir baisius sapnus, sunkuma kojose, jeigu iszeina sekla naktyje ar prie nusiszlapinimo, jeigu negali miegoti ar valgyti, jeigu esi nuvarges rytmetyj, esi baugus, gedingas, nusimines, jeigu lytiszkos dalys yra nusilpneje, tai musu ELEKTROS Jrosera praszalys visas minetas symptomas, priduos magnetizma ir gyvybe visam kūnui, melle, tvirtuma ir linksmuma, sutvirtina nusilpnejusias nervas; vieno žodžiu padaro žmogu kaip naujai gimusi. Szita Elektros Juosta nesziojasi ant gryno kuno ir turi stebuklinga gydanczia galybe virsz minetu kentejimu. Elektrika dabar vartoja garsiausi daktarai, nes kaelektrika padaro tai to gyduoles neinstengia. Del geresnio pasiszkiniman ir rodos raszyk, indedamas marke, ant szio adreso:
John's Supply House,
3215 S. Morgan St., Chicago, Ill.

PLAUKAI jeigu slenka, raszyk pas mus, mes gvarantuojame jog. musu naujai isztrastos gyduoles, panaikins pleiskanas (bluzganas), sulaikys slinkima, sutvirtins ju szaknis ir vieton iszpuoluslu ataugins naujus, dailius, tankius, minksztus ir gluodnius plaukus. Apsaugos nuo praplikimo ir prašilimo. Atsiusk $1.00 o gausi bonka musu garsingos gyduoles ant iszmegimo.
ANIMATOR, 3305 Auburn Av, Chicago, Ill.

VISKAS UŽ VIENA DOLERY.

KARPOS labai bjaurial iszrodo ant ranku ir pagadina ju daliuma. Atsiusk 25c o gausi gyduole su kuria jus nisiszkai nugydysi trumpam laike ir neišduosi zenklu. 25c už baksuka medegos kuri iszima koczyczziausiai visokias piemas isz drapapu. Isztenka ant visu metu.
STEBUKLINGAS PAVEIKSLAS; moteris persimaino in vyra ir vel atsimaino. Tikras stebuklas. Pats ir draugai nusistebesit pamate ir nesuprasit kaip tas pasidaro. Kur kas pasiuska su szitu paveikslu tai kruoas apstoja ir viena per kita lipa noredami pamatyti. 25c.
GERIAUSI SZTUKA ant svieto yra pranykstanti boliuke. Atidarai skoczliuluke, parodai visiem jog ta boliuke, uzdarai, atidarai, o boliuke nera. Gali atrasti kito kiszeniuje ar kur tik nori. Gali duoti in rankas del perziurejimo ois nesuseka. Preke su pamokinimu 25c John's Supply House, 3215 S. Morgan St., Chicago, Ill

Girdedamas diena nuo dienos jog yra daug lietuviu, kurie jieszkodami tikros daktariszkos pagelbos, tankiai papuola in rankas tokiu daktaru, kurie visai neiszmano apie gydyma vyriszku ligu, ir tokiu budu neapturi jokios naudos. Asz budamas specijalistu vyriszku ligu, pasiryžiau praneszti lietuviams, kur galima rastie tikrai teisinga ir atsakanczia daktariszka pagelba.
Asz gydydamas ir tyrinedamas vyriszkas ligas suvirsz per 20 metu, netik kad ingijau atsakanczia praktika, bet pasiseke man iszrasti gyduoles, su kuriom tukstancziu vyru iszgydžiau, sugražinau jiems sveikata, tvirtuma ir linksmuma.
Mano ofisas yra inrengtas suvirsz 20 metu, turiu naujausio iszradimo instrumentus darymui egzaminu, elektriszkas gydymui maszinas, ir X-ray maszina, su kuria galiu pertmatyti visa žmogaus kuna ir surasti užsisenejusias ir pasislepusias ligas. Asz gydau elektrika ir gyduolem. Mano gydymas yra naujausias, geriausias, teisingiausias ir tikriausias. Kožnam duodu tiesdariszka užtikrinima, o jeigu neiszgydau, sugražinu pinigus. Mana prekes yra kožnam prieinamos ir kožnas gali but sveiku ir tvirtu vyru. Jokis daktaras nesusilygins su manim gydyme vyriszku ligu; nes asz savo gyduoles ir buda gydymo laikau paslaptyje.
Asz iszgydau visiszkai kraujo užnuodyjima, usisenejusias paslaptingas ligas ir ligas paeinanczias nuo žagimosi save per iszdykuma. Jeigu turi svalgima ir skaudejima galvos, skaudejima po krutine, sanariu, nugaros, kryžiaus, sunkuma ant krutines, nepaprasta szirdies plakima, užyma ausyse ir galvoje, drebejima ir vaikszcziojima kraujo, pamelinavusius poakius, puczkuczius (spuogus) ant veido ar kuno, geltonas plemas ar ronas ant jeib kokios dalies kuno, puvima gerkles, užkletejima viduriu, bjaurius ir baisius sapnus, sunkuma ant koju, indubusias akis, jeigu trotyji sekla naktyje ar prie nusiszlapinimo, jeigu negali miegotie ar valgyti, jeigu esi nuolatai nuvarges ir pailstantis, baugus, gedingas, nusimines, greitai užpykstantis, jeigu lytiszkos dalis yra silpnos teip jog negali atlikti vyro prideryscziu, jeigu esi užkrestas kokia liga, tai ateik pas mane in mano ofisa, o asz duosiu teisinga ir tikra roda dykai. Su guodone,
DR. B. M. ROSS,
175 So. Clark St., kerte Monroe, Chicago, Ill. Ofisas atidarytas kasdien nuo 9 iki 4. Panedelio, seredos, petnyczios ir subatos vakarais nuo 7 iki 8:30, nedelioms nuo 10 iki 1.

Tiktai 25 centai.

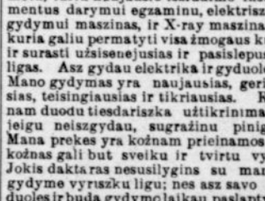

Už tuzina gražiausiu ant svieto gromatoms popieru, su gražioms kvietkoms, pavinczevonems ir kopertais. Tuzinas 25c., 5 tuzinai už $1.00.
Popieros su auksiniais krasztais ir atidaromoms kvietkoms, tinkamos mylintiems po 10c. ir 20c.
Gražus auksuoti atidaromi abrozeliai pavydale altoreliu, su szventuju paveikslais, 1 už 25c., 5 už $1.00.
Adresuokite teip:
A. Žvingilas & Co.
Box 234, Lawrence, Mass.

D-ras A. M. Bacevicze,
Persikele isz Chicagos in Scranton, Pa. po ur,
421 Penn. ave., Scranton, Pa.

Gydo visokias ligas be skyriaus ir viska užlaiko tvirtoje paslaptyje. Už tai lietuviai, kurie tiktai reikalauja daktariszkos pagelbos, tegul kreipiasi pas savo tautos daktara, su kuriuom savo prigimtoje kalboje gali suszneketi ir gauti visa roda.
Lietuviai, norintiejie gauti pagelba per gromatas, isz kitu mietu, tegul pilnai apraszo savo liga, o tada gaus pagelba.

PONE ONA MILLER,
(Po vyrui Jankauskiene)
Pirma Lietuviszka Akuszerka
CHICAGOJE.

Baigusi moksla Europoje ir Amerikoje, turinti daug metu praktikos, atlieka sunkiausius palagus pasekmingiausiai ir be daktaru pagelbos. Godotinos moteris budamos sunkiose prieszpalaginese dienose kreipkites isz anks to kad reikale turetume pagelba po rankai.
MRS. ONA MILLER,
184 W. 18-th St., Chicago, Ill.
arti Apveizdos Dievo bažnyczios.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima puikias Fotografijas; už tuzina tiktai
$2.00
Ir visokius ir kitokius reikalu susiet Fotografiszkus.

LIETUVISZKA PREKYSTE.

MES TURIME VISOKIŲ TAVORŲ:
Drukuojamas masinukias geriausio gatunko. Kaip czia matote paveikseleli, yra praktiszka ir ne brangi, tik **$25.00** naujausio iszradimo. Teipgi pas mus galite gauti: armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu, skripku ir visokiu kitu daiktu. Mus prekes dabar priesz kalėdas ant 10% mažesnes už kitu; mus didelis katalioga, netrukus bus atspaustas. Pasiskubinkite paduoti savo adresa ir už 5 centus markia, o gausite katalioga. Adresuokite teip:
THE PAGODA, 3111 S. Halsted St., Chicago, Ill.

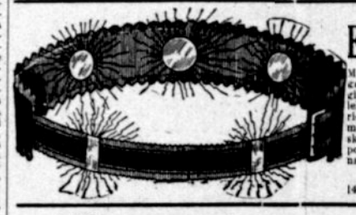

Elektrika yra Gyvybe

Musu Elektrikos juosta turi tiek paliegos, kad jaje apsiluoses jauczia elektros beglojima po visa kuna. Teip be giodama elektrika valo krauja, padaro jy greitesniu, riebesniu ir gydo chroniszkas ligas, reumatizma, nervu nu-ilpnejima, galvos skaudejima, nugaros ir t. t. Parsiduoda po $1 00. Prisiuntimas su apraszymu kaip naudoti be.
Peoples Supply Co.,
146 Canalport Ave., CHICAGO, ILL.

Dykai prisiusime kožnam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi.
Adresuokite teip:
Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.
Succ. to Kelpsch, Norcko & Co.

Linksma bus tavo namuose,

Jeigu nusipirksi viena iš musu HOME MUSIC BOX. Yra tai DYVINAS IR PIGIAUSIAS MUZIKALIŠKAS INSTUMENTAS, duodantis daugiau linksmybes, neng ŠIMTO DOL. VERTI VARGONAI. Kiekvienas gali ant jo grajyti, moksio nereikia. Ir mažas vaikas mokės ant jo grajyti. Pirkes ją nusidyvysi išgirdes jo balsa. Jis grajyja su virš 100 visokiu meliodiju, ka pamatysi iš drauge gauto dainu surašo. Jis gali buti vartojamas bažnyčioje, iškalose, giesmininku draugystėse ir visur prie dainu ir šokiu. Nuo vieno baliaus galima surinkti visus jo kaltus parsamdžius ją vieton baliaus muzikos. Jis grajija visus senus Himnus, maršus, valcius, polkas, kadrilius, operu meliodijas ir vėliausias šiunas. Gali grajyti nuolatai ta pačia meliodija arba kas kart nauja. Gražioje skrynutėje kaštuoja tik **$6 00.** Prisiusk $2.00, o rešta užmokėsi kada jį atvež. Agentai ant ju darodi didelius pinigus. Prisiusk 2c, o gausi katalioga. Adresuok:
STANDARD MFG. CO., 29 Beekman St., P. O. Box 1179, New York. Dept. 9.

LIETUWIU DAKTARAS
MARJA DOWIATT,
Kauno gub. Szauliu pawieto.
723 W. 18th Street. Nuo 8tos iki 12tos ryto.
Telefonas: Canal 78. Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

MAGISZKA MASZINA Su ja galima parodyti visokius paveikslus ir visa P. Jezuso gyvenima ir muka. Su ja galima rodyt namie ant sienos ir visose salese. Isz prirodytu abrozu ilurinti negal atsigeret. Preke jos su 48 abrozeliu $4.00. Abrozelius gali gaut kokius kas nori.
Magiszkas Ziuronas, abrozeliai ir visa P. Jezuso muka skaitiuje 20 abrozeliu. Per ju žiurint isrodo žmogystos ar teip kas, viens nuo kito atsiskyre, isrisirodo kaip gyvi, jo preke **$3.00** Su Ziuronu ar Maszina duosime lietuviszkai drukuotus pamokinimus, kaip turi daryti. Dabar kada ligi vakarai, gaite linksmai laika praleisti. Norinti paraišiuokti maszina ar žiuronu, paraszyk kokius abrozelius nori. Abrozus masznai ar žiuronui, gal gaut kiek kas nori; maszinai po 15c, o žiuronui po 10c. Pinigus siuskite registruotam laiske ar money order
A. GREICZIUS BROS, 3321 Auburn Ave., CHICAGO, ILL.

Pasargos Skaitytojams.

1). Kada tik raszai laiszka į "Lietuvos" redakciją, visada paraszyk ant laiszko savo varda ir adresa.

2). Kada reikalauji permainymo adreso, visada paduok ir senaji savo adresa. Jeigu pats gerai raszyti nemoki, tai adresa duok kitam, geriau mokancziam, paraszyti.

3). Jeigu iszperki "Money Orderi", tai nelaikykie jį pa save, bet prisiusk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigu isz paczto gauti. Pasilaikik sau tik mažaja balta korcziukia, o didesneja, melyna prisiusk redakcijai. "Money Orderį" siuskie prastoje gromatoje, registruoti jo ne reikia.

4). Sumas nesiekiancziu vieno dolierio, gali prisiusti pacztinemis markemis, bet jeigu suma siekia viena dolieri ar daugiau, tai siusk pinigais arba "Money orderi". Siuncziant markes, reikia jas įdeti į laiszka liuosas, sausas, nesulipintas ir ne lipinti ant laiszko. Sulipintos ant laiszko arba viena ant kitos niekam netinka ir tokios už pinigus nebus priimtos.

Meldžiame raszeju temyti ant virsz paduotu pasargų, o tokiu budu palengvisitė iszleistuvei darba prie laiszku atsakinejimo ir patys veikiau atsakyma gausite. "Lietuvos" iszleistuve.

AR REIKALAUJI?

Knygu, Abrozu, Abrozeliu, gražiu su pavinczlavonems gromatoms Popieru, drukuojamu Maszinukiu? Ta viska gali gauti Lietuvos redakcijoj. Czia gali gauti visokias lietuviszkas ir lenkiszkas knygas kokios tik ant svieto yra. Raszyk o gausi Katalioga.
Ar reikalauji szifkortes? Raszyk o gausi prekes ant visu laivu.
Ar reikalauji siusti pinigus in kraju? Raszyk, o gausi prekes.
Pinigai pasiusti per Lietuvos redakcija greicziausiai suvalkszczioja, niekada ne žusta, o prekes pigesnes kaip kitu.
Lietuvos redakcija teipgi užsiima iszkolektavimu pinigu sudetu bankuose ir už algas. Ta viska atlieka už labai maža preke. Ko tik reikalauji raszyk indedamas už 2c. marke ir gausi atsakyma.
Adresuok.
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd St. Chicago Ill.
Sub Sta. 60.

Vienatine Lietuviszka Aptieka Chicagoje!

— Atkreipiame lietuvių atydą ant vienatinės lietuviszkos aptiekos Chicagoje, kurioje galima gauti visokias gydyklas ir žoles kokios tiktai europėjiszkose aptiekose randasi ir už pigesnę prekę negu kitose aptiekose. Czia galima lietuviszkai susikalbėti ir, jeigu reikalinga, gauti daktariszką rodą dykai; už rodos davimą mokesties nereikalauja.
Teipgi szioje aptiekoje gali gauti visokių lietuviszkų knygų, abrozėlių, gražių su pavinczlavonėmis popierų gromatoms ir tt. Teip pat gali gauti szifkortes ir pasiusti pinigus į kraują, ir tą visą galima atlikti lietuviškoje kalboje.
Aptiekos adresas:
167 W. 18th st., kertė Union, prie pat bažnyczios Apveizdos Dievo parapijos.

F. P Bradchulis
Attorney and Counselor at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 709.
S. E. Corner LaSalle & Washington sts.
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.
Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.
Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone Canal 484.

VYRAI AR ŽINOTE?

Kad asz atidariau nauja lietuviszka karczema po numeriu 3321 Auburn ave., kur randasi visoki gardžiausi gerymai, geriausi cigarai, szalcziausias ir skaniausias alus. Ateikite pamatyti ir to visko pabandyti. Teipogi turiu dailiausia, szviesiausia ir didžiausia Lietuviszka Sale del mitingu, veseliu, baliu ir kitokiu pasilinksminimu, ir geriausia užkandi ant viso Bridgeporto. Atvažiave isz kitu miestu, gali pas mane gauti geriausia nakvyne. Su guodone,
Petras Szlakis,
3321 Auburn Ave. CHICAGO.

Daugiau kaip 30 metus iszmegintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui žinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gydyole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.
už 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

[Laboratory 313 Bedford Ave.]
Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI?
AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽŽELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDŽOS, o su kurio roda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir hygeniszka užsilaikyma ir tt.
Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:
J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.